

העתיד שייך לדת האסלאם

תרגום מערבית: אפרים ברק

האסלאם הוא תורה. תורת חיים. תורה המשיקה לכל יסודות המציאות האנושית. תורה הכוללת את התפיסה האמונית המסבירה את טבעו של היקום ומגדירה את מקומו של האדם ביקום זה, כמו גם את מטרת קיומו האנושי... הוא מקיף את הסדרים ואת המערכים המעשיים הנובעים מתפיסה אמונית זאת, נסמכים עליה ומעניקים לה פן מעשי הבא לידי ביטוי בחייו של האדם; דוגמת מערכת המוסר והמעין הנובע ממנה, והיסודות שהיא מושתתת עליהם, והממשל השואב את השראתו ממנה, והסדר המדיני על צורתו ופרטיו, והסדר החברתי ויסודותיו ועיקריו, והסדר הכלכלי והגותו ומערכותיו, והסדר הבין־לאומי והיחסים והקשרים שעליהם הוא בנוי...

אנחנו משוכנעים שמבחינה זאת העתיד שייך לדת האסלאם, כתורת חיים הכוללת את כל אותם היסודות כשהם שלובים זה בזה ללא אפשרות להפריד ביניהם; היסודות שהונחו להיבטים שונים בחיי האדם, [יסודות] התואמים צרכים אמיתיים שונים של האדם ושולטים על צדדים שונים של הפעילות האנושית.

מכאן שדת האסלאם איננה רק אמונה הכרתית המנותקת ממציאות החיים האנושיים על מכלול התחומים המעשיים שלהם – אם תיתכן בכלל דת אלוהית שהנה אמונה הכרתית ותוֹלָא, מנותקת ממציאות החיים האנושיים. והיא איננה רק מערכת של טקסי פולחן שהמאמינים בה מקיימים, כיחידים או בצוותא, ובכך יוצאים ידי חובתם! היא איננה רק דרך אל העולם הבא, שנועדה להוביל אל

גן העדן של עולם האמת, בעוד שיש בנמצא דרך אחרת (או דרכים אחרות) להשגת גן העדן בעולם הזה, אשר איננה קשורה לתורת הדת ולא לסדרים ולמערכים הדתיים!

ברור שלא ניתן לתאר את דת האסלאם, במובן הזה וגם במובן העמוק, כאמונה הכרתית [גרידא] המנותקת מן המציאות של החיים האנושיים, וכדת שאיננה קשורה במערכות החיים המציאותיים, סדריהם והכלים המעשיים שלהם. [לא ניתן לתאר את דת האסלאם] כאמונה המעניקה למאמינים את גן העדן של העולם הבא אם יקיימו את טקסיה ופולחניה (כל זאת) בלי ליישם, במציאות החברתית שלהם, את סדריה ואת חוקיה ואת עקרונותיה הייחודיים, המיוחדים! האסלאם איננו כזה, לא היה כזה ואיננו יכול להיות כזה... אולי קיימת אמונה כלשהי על פני האדמה המגדירה את עצמה דת ואנשיה קוראים לה דת, שהיא כזאת! אולם דת האסלאם לא ולא. ושוב לא...

אנחנו יודעים שזה מאות בשנים מושקעים מאמצים כבירים לתחום את האסלאם למסגרת צרה של אמונה הכרתית וטקסי פולחן; לבלום אותו מלהתערב בסדרי החיים המעשיים ולמנוע ממנו לשלוט באופן מלא במכלול הפעולות המעשיות בחיי האדם, כמתחייב מאופיו, מהאמת שלו ומהחובות שהוא מטיל.

תכונות אלה אמנם קיימות בדת זאת... היא חובקת-כל, היא מציאותית, והיא שולטת בכל... אלה התכונות שהתישו את הצלבנות העולמית⁷ כשהתקיפה את האומה האסלאמית במולדת האסלאמית לפני זמן רב, כפי שהתישו גם את הציונות העולמית! משום כך נאלצו שני כוחות אלה גם יחד להשקיע מאמצים כבירים כדי לתחום את דת האסלאם במסגרת מצומצמת של אמונה הכרתית וטקסי פולחן, לבלום אותה מלהתערב בסדרי החיים המעשיים ולמנוע

7. הצלבנים מייצגים בכתיבתו של קוטב את המערב או את הנצרות.

ממנה את השליטה בפעילות האנושית... וכל זה כצעד ראשון, או קרב ראשון במסגרת המערכה שנועדה להכריעה בסופו של דבר! ואחרי שהשקיעו מאמצים כבירים וזכו לניצחון מכריע באמצעות אתא תורכ (הגיבור!!!) על-ידי ביטול הח'ליפות האסלאמית,⁸ הפרדת הדת מן המדינה והכרזה שהמדינה חילונית באופן מוחלט; אחרי מאמצים כבירים שהושקעו בכמה מן האזורים המשתייכים לאומה האסלאמית במולדת האסלאמית, שקודם לכן נמחצו באגרוף הקולוניאליזם; [אחרי כל זה] נפגם מעמדה של ההלכה האסלאמית⁹ כמקור יחיד לחקיקה ותחתיה אומצו כללי חקיקה אירופיים. [כתוצאה מכך] נדחקה ההלכה האסלאמית לפינה צרה וסגורה, פינה הנקראת "מעמד אישי"!

אחרי שהצליחה במאמצים כבירים אלה והשיגה ניצחון מכריע באמצעות "הגיבור!!!" אתא תורכ... עברה אפוא [הצלבנות] אל הצעד השני, או אל המערכה הבאה. [מערכה זאת] באה לידי ביטוי במאמצים התכליתיים, המושקעים כעת בכמה אזורים במולדת האסלאמית, או למען הדיוק, זאת שהייתה אסלאמית, למחות כל זכר לדת האסלאם מעל פני האדמה. זאת שעה ששוללים ממנה אפילו את המעמד של אמונה, ומחליפים אותה ברעיונות פוזיטיביסטיים¹⁰ שמהם נובעים תפיסות [חדשות], ערכים, סדרים וקביעות הממלאים את החלל שהותירה האמונה! וגם הם נקראים כמוה... אמונה... ניסיון זה לונָה במהלומות אכזריות שניחתו על חלוצי התחייה האסלאמית בכל מקום על פני האדמה. נטלו בהן חלק כל המחנות

8. בחודש מרס 1924 ביטל הפרלמנט התורכי את משרת הח'ליפה (תואר שהוענק לשליט האסלאם מאז מותו של הנביא מוחמד), שאותו החזיק, בצורה פורמלית, הסולטאנים העות'מאנים.

9. במקור: שריעה.

10. פוזיטיביזם היא פילוסופיה אתאיסטית מבית מדרשו של הפילוסוף הצרפתי אוגיסט קונט (Auguste Comte, 1798–1857).

היריבים, [אלה] שלעולם אינם מגיעים לעמק השווה בשום נושא, ממזרח שמש עד מבואו, לבד מנושא אחד: הפחד מפני התחייה האסלאמית העומדת בפתח; [התחייה] שהנה פועל יוצא מן המהלך הטבעי של הדברים, מהאמת של המציאות והחיים ומכללי הקיום האנושי...

אולם אנחנו יודעים גם יודעים שהאמת של דת האסלאם כבירה היא; גֵּוֹנָה חזק ושורשיה עמוקים מכדי שייעקרו בשל המאמצים האלה כולם, או בשל המכות האכזריות. וכן יודעים אנו שההיזקקות של האנושות אל תורת האסלאם גדולה מעוינותם של שונאיה. זאת משום שהאנושות מתדרדרת במהירות מפחידה לתהום החורבן הפעורה. העומדים על המשמר מזהירים מפני סכנת התהום בקול רם ומחפשים לאנושות דרך מפלט... ואין מפלט אלא בשיבה אל אלוהים... ואל תורת החיים הישרה שלו.

קריאות רבות בוקעות מכל עבר מן הלבבות המבולבלים ועולות מן הגרונות הניחרים... קוראות למציל ומחפשות מושיע. הן מכתירות אותו בתארים שונים ומחפשות בו תכונות מוגדרות. התארים והתכונות המוגדרות אינם מתאימים אלא לדת האסלאם!

מאופייה של התורה שדת האסלאם מציעה ומהעובדה שהאנושות זקוקה לה, אנחנו שואבים את ביטחוננו הבלתי־מעורער בכך שהעתיד שייך לה; בכך שיש לה תפקיד על פני האדמה והיא נקראת למלא אותו, ירצו אויביה אם לאו; בכך ששום אמונה אחרת ושום תורה אחרת אינן מסוגלות למלא תפקיד זה המיוחד, ובכך שהאנושות כולה אינה לוותר עליו במשך הזמן.

האנושות ממשיכה לעשות ניסיונות שונים, פה ושם, ללא שיקול דעת, כפי שהיא עושה כעת, במזרח ובמערב כאחד. אולם אנחנו משוכנעים בגורלם של ניסיונות אלה, בטוחים במה שיעלה באחריתם. כל הניסיונות האלה נעים סביב מעגל סרק ובתוכו, בלי לחרוג ממנו, מעגל הדמיון האנושי והניסיון האנושי שהושחת

בידי הבערות, הפגמים, החולשה והתאווה. זאת שעה שמוטל על האדם לצאת ממעגל סרק זה ולהתחיל בניסיון חדש ויציב הניצב על בסיס שונה לחלוטין: בסיס התורה האלוהית הנובעת מידע (הפך הבערות), ומשלמות (הפך הפגם), ומעוצמה (הפך החולשה), ומשיקול דעת (הפך הגחמנות)... [ניסיון] הניצב על העיקרון האומר שיש לשחרר את האדם משעבוד לעבדים ולשעבדו לאלוהים לבדו, אין בלתו.

האסלאם נבדל משאר התורות בכך שבני האדם בסדר החיים האסלאמי עובדים אלוהים אחד. הם מייחדים לו, ישתבח שמו, את האלוהות, את הריבונות ואת האדנות על כל משמעויותיה. ממנו לבדו הם מקבלים את הדימויים, את הערכים, את אמות המידה, את הסדרים, את החוקים, את המשפטים, את המגמות, את הנימוסים ואת ערכי המוסר... בעוד שבני האדם במערכות הדתיות האחרות עובדים אלים ואלוהויות שונים זולת אללה ומעניקים להם אדנות.

מבשר ודם כמותם הם מקבלים את הדימויים, את הערכים, את אמות המידה, את הסדרים, את החוקים, את המשפטים, את המגמות, את הנימוסים ואת ערכי המוסר. בכך הם מעניקים לבני אדם מעמד של ריבון ומוסרים לידיהם זכויות של אלוהות, של ריבונות ושל אדנות כלפיהם... והם הרי בשר ודם כמותם... עבדים כשם שהם עבדים...

למערכות אלה שבהן בני האדם משועבדים לבני אדם, אנו קוראים כפי שאלוהים, ישתבח, קרא להן: מערכות של בערות,¹¹ היא אשר יהא מספר הסוגים שלהן והאזורים והתקופות שבהן התקיימו. הן בנויות על אותם יסודות שדת האסלאם באה (כאשר היא באה) להרוס, לשחרר מהם את האנושות ולהקים אלוהות אחת לבני האדם בעולם; לשחרר אותם משעבוד לעבדים ולשעבדם

11. ג'אהליה, כך נקראת תקופת הבערות שקדמה לאסלאם. אצל קוטב הופכת מילה זאת ממושג המגדיר תקופה היסטורית למושג המתאר את המצב המנוון שהציוויליזציה נמצאת בו בימינו.

לאלוהים לבדו. זאת במובן הרחב והכולל ביותר של המילים "שעבוד", "אלוהים", "ריבון" ו"דת".

דת האסלאם באה לבטל את שעבוד האדם לבשר ודם, בכל צורה שהיא, ולייחד את השעבוד לאלוהים בכל העולם. כך היא מבטאת שעבוד יחיד לאלוהים ביקום רחב ידיים זה.

"הִיבְקֶשׁוּ לְהַחֲלִיף אֶת דַּת אֱלֹהִים? הֵן לֹא הִתְמַסְרוּ כָּל שׁוֹכְנֵי

הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ, אִם מֵרִצּוֹן וְאִם מֵאֹנֶס, וְאֵלֶּיּוּ יוֹחֲזְרוּ..."¹²

התורה האסלאמית הנובעת מדת האסלאם, ככזאת, איננה מערכת היסטורית המיועדת לתקופה מסוימת, כשם שאיננה מערכת מקומית המיועדת לקבוצה אנושית קונקרטיה בדור מסוים או בסביבה מוגדרת... אין היא אלא התורה הקבועה שיועדה ברצון האלוהים לחיי האדם המתחדשים, כדי שהחיים ייסובו סביב הציר שהאלוהים רצה כי ייסובו סביבו לנצח, ובאותה מסגרת שהאלוהים רצה כי יישארו בה לנצח, וכדי שהחיים ימשיכו ללבוש את הצורה הנעלה שהאלוהים בחסדו העניק לאדם: לא יעבוד אל אחר זולתו.

תורה זו היא אמת קוסמית הניצבת מול האנושות המתחדשת כמו שניצבים החוקים הקוסמיים הקבועים שפעלו בגוף היקום מאז בריאתו ופועלים בו היום ומחר. ומשום שהאדם ממרה את פיהם ומתנגד להם, באים עליו אסונות, חורבן ועונשים.

ובני האדם... אם הם חיים על־פי תורה זאת של האלוהים בשלמותה, הרי הם מוסלמים, ואם הם חיים על־פי כל תורה אחרת, שנוצרה בידי האדם, הרי הם במצב של בערות, שדת זאת איננה מכירה בה... אותה בערות שדת זאת באה לנפץ ולשנות מן היסוד כדי שבני האדם ישוחררו משעבוד לעבדים לשעבוד לאלוהים...

ובני האדם, או שהם חיים על־פי תורת אלוהים זאת בשלמותה, ואז הם במצב של הרמוניה עם חוקי היקום ועם טבע הבריאה ועם

הטבע שלהם עצמם. או שהם חיים על-פי תורה אחרת כלשהי, מעשה ידי אדם, ובכך נמצאים במצב של התנגדות לחוקי היקום והתנגשות עם טבע הבריאה ועם הטבע שלהם עצמם, בהיותם חלק מתוך הבריאה... התנגשות שתוצאותיה ההרסניות תופענה במוקדם או במאוחר...

אנחנו, כפי שאמרנו, משוכנעים שבני האדם שבים אל האלוהים, שבים אל תורת החיים שלו. והעתיד שייך לדת האסלאם, ללא ספק. ובאותה מידה משוכנעים אנו שכל המאמצים שהושקעו, ועוד יושקעו, כדי לעקור את אופיו [הייחודי] של האסלאם (דהיינו את היותו תורת חיים אנושית ומעשית בכל תחומי המעשה והרגש) נידונים לכישלון ולמפח נפש... וכבר אפשר לראות את סימני הכישלון ומפח הנפש... מכיוון שהפרדה כזאת [בין הדת לחיים] איננה חלק מאופייה של דת האסלאם, ולמען האמת, אין היא חלק מאופייה של אף דת!!!

כל דת היא תורת חיים

קיים קשר הדוק בין אופי הסדר החברתי לאופי התפיסה האמונית... קיים אפילו דבר מה גדול יותר מקשר הדוק. קיימת הנביעה החיונית: נביעה של הסדר החברתי מן התפיסה האמונית... הסדר החברתי לפרטיו הוא אחד המבועים הנובעים מן התפיסה האמונית, משום שהוא צומח צמיחה חיונית וטבעית, וקווי המתאר שלו מתעצבים בשלמות באמצעות הפרשנות שתפיסה זאת מפרשת את היקום ואת מרכזיותו של האדם בו, ואת מטרת קיומו האנושי.

נביעה והתעצבות אלה מבטאות סדר דברים נכון, ואף יותר מכך – סדר דברים יחיד. סדר חברתי המסוגל להתפתח בצורה טבעית ומאוזנת ולהתייצב לאחר מכן בצורה נכונה ובריאה, קיים רק כשהוא נובע מהתחשבות כוללת במציאות היקום והאדם, במרכזיות

האדם ביקום ובמטרת הקיום האנושי... ראוי, אם כן, שמטרתו של כל סדר חברתי תהיה הגשמה של מטרת הקיום האנושי... כן ברור שמטרת הזכויות שהוענקו לאדם מתוקף מרכזיותו ביקום היא לכונן את דרך חייו, להגדיר את האמצעים שהוא זכאי להשתמש בהם לשם הגשמת מטרת קיומו, ואת סוג הקשרים הנוצרים בינו ובין היקום; וכן [להגדיר] את הקשרים הנוצרים בין בני מינו ובין בני המסגרות הארגוניות והמערכות שבהן הוא חי... עד אחרון הפרטים שאליהם מתייחס המושג הסדר החברתי...

כל סדר חברתי המתבסס על יסודות שונים מאלה הוא סדר לא טבעי, סדר שרירותי, שאיננו ניצב על שורשיו הטבעיים... אין תקווה שסדר כזה יתקיים זמן רב, ואין תקווה שתנועת האדם והתנועה הקוסמית יוכלו לחיות תחתיו בהרמוניה. גם לא עם הבריאה האנושית ולא עם הצרכים האמיתיים של האדם.

עם אובדן ההרמוניה, התוצאה ההכרחית היא אומללות ועליבות של בני האדם החיים בסדר חברתי מעין זה, תהא אשר תהא יכולתו להקל עליהם ולהועיל להם מבחינה חומרית... תוצאה בלתי־נמנעת נוספת היא התרסקותם של סדרים אלה, בהיותם סותרים את טבע היקום ואת טבע האדם.

נביעה והתעצבות אלה הן צדו האחד של הקשר הקיים בין התפיסה האמונית לסדר החברתי... אפשר להרחיב אותו עד שיכלול לא רק את הסדר החברתי אלא אף את מערכת החיים כולה, על תחושותיהם של האנשים, מנהגיהם, המצוות, הפולחנים והמסורות שלהם וכל פעילות אנושית בתבל ומלואה.

כמו כן, לסוגיה כולה יש גם צדדים אחרים... אכן כל דת היא תורת חיים מעצם היותה תפיסה אמונית... או ליתר דיוק, מעצם היותה כוללת את התפיסה האמונית ואת הסדר החברתי הנובע ממנה, ואף את המערכת המכוונת את כל הפעילות האנושית בעולם הזה. וגם היפוכו של דבר זה נכון: כל תורת חיים היא אכן "דת".

כי דת של קבוצת בני אדם היא התורה המכוונת את חיי הקבוצה... אולם אם התורה המכוונת את חיי הקבוצה היא מפעלו של אלוהים, כלומר: היא נובעת מתפיסה אמונית אלוהית, הרי קבוצה זאת משתייכת לדת האלוהים... ואם התורה המכוונת את חיי הקבוצה היא מפעל של המלך, או של השליט, או של השבט או העם, כלומר: היא נובעת מאסכולה כלשהי, או מתפיסה או ממחשבה אנושית, הרי קבוצה זאת משתייכת ל"דת המלך", או ל"דת השליט", או ל"דת השבט" או ל"דת העם"... ואיננה משתייכת לדת האלוהים, כי אין היא הולכת בדרך תורת האלוהים, הנובעת בראש ובראשונה מדת האלוהים, אין בלתו!

המחדשים מקרב אנשי האסכולות השונות, השקפות העולם והפילוסופיות החברתיות [למיניהן] אינם נמנעים ואינם נרתעים מלהכריז על אמת זאת, והיא: כאשר הם יוצרים "אמונות" ורוצים שאנשים יאמצו אותן במציאות חייהם, רצונם הוא שהעקרונות החברתיים או הפטריוטיים או הלאומיים [של אמונות] אלה יתפסו את מקום האמונה הדתית.

הקומוניזם איננו רק סדר חברתי... הוא גם תפיסה אמונית. תפיסה המבוססת על יסודותיו המטריאליסטיים של היקום ועל מציאת הסתירות בתוך המטריאליזם... אותן סתירות הגורמות לכל ההתפתחויות וההתפוכות הקיימות בו, ולכך הכוונה במושג "מטריאליזם דיאלקטי". תפיסה זאת מבוססת גם על הפרשנות הכלכלית של ההיסטוריה ועל ייחוס ההתפתחויות בחיי האדם להתפתחות אמצעי הייצור... וכדומה. מכאן שאין הקומוניזם רק סדר חברתי אלא הוא תפיסה אמונית שעליה בנוי סדר חברתי... אותו חוסר התחשבות בפערים העצומים בין עיקרי התפיסה לאמת של הסדר החברתי הקיים היום.

כך גם שאר התורות והסדרים המעשיים שלהן, שאנשיהן קוראים להן אמונות בעודם אומרים: "האני מאמין החברתי שלנו",

או "האני מאמין הפטריטי שלנו", או "האני מאמין הלאומי שלנו"... כולם ביטויים המתארים נכונה את האמת, והיא: כל תורה האמורה להנחות את החיים, או כל מערכת סדרים המיועדת להנחות את החיים, הן "הדת" של אותם חיים, ומכאן שאלה החיים בצלה של תורה זאת או בצלם של סדרים אלה... דתם היא אותה תורה או היא אותם סדרים... ואם הם הולכים בדרך תורת האלוהים ודתו, הרי הם שייכים לדת האלוהים... אך אם הם הולכים בדרך של תורה [אחרת] או של סדרים אחרים, הריהם שייכים לדת שאיננה דת האלוהים.

הדבר, לדעתנו, ברור ואיננו מצריך הבהרות נוספות. בשים לב לאמת פשוטה זאת, [אפשר לומר] שלא קיימת דת אלוהית שהיא אמונה הכרתית בלבד, המנותקת ממציאות חיי האדם על מכלול התחומים המעשיים שלהם, או שהיא [מערכת של] טקסי פולחן שמקיימים המאמינים בדת זאת, כיחידים או בצוותא. וגם לא [קיימת דת המתמקדת ב]מעמד אישי בלבד, ואשר מערכת המשפט שלה עוסקת בו בעוד יתר תחומי החיים נחתכים על-פי מערכת משפט אחרת, הנובעת ממקור אחר ויוצרת תורה אחרת, שאיננה נובעת מ"דת האלוהים".

איש אינו מסוגל לתפוס את המילה דת כמתארת את אפשרות קיומה של דת אלוהית מתבדלת, הקיימת בתודעת האנשים [בלבד], או המבטאת את טקסי הפולחן שלהם או את המעמד האישי שלהם בלי להקיף את מכלול הפעילות בחייהם; בלי לתת את הדעת למציאות חייהם כולה, בלי להוביל את מהלך חייהם בכיוון כלשהו ובלי לנתב את הגותם ואת הרעיונות שלהם, את תחושותיהם, את מנהגייהם, את פעילותם ואת קשריהם לכיוון כלשהו...

לא... ולא קיימת דת שמקורה באלוהים שהיא תורה לעולם הבא בלבד, בעוד דת אחרת, שאיננה מן האלוהים, תקבל לידיה לקבוע את תורת חיי העולם הזה! הרי זה תיאור מגוחך של

אמתות המציאות הקוסמית והאנושית... משום שהמתחייב מהפרדה מלאכותית זאת הוא שהאלוהים ישתבח יארגן צד אחד של החיים ויפקח עליו, ו"ההתעניינות" שלו תתמקד בו, שעה שגורם אחר, שאיננו האלוהים, יארגן צדדים רבים אחרים, ו"אלים" אחרים יפקחו על צדדים אלה ויתעניינו בהם.

זה, כפי שאפשר לראות, תיאור מגוחך עד מאוד, מגוחך עד כדי כך, שאלה החושבים באופן זה היו לועגים לעצמם ולחשיבה שלהם, והיו צוחקים לתמימותם ולרפיון הרעיונות שלהם... לו ראו את העניין בצורה נכונה, מן הזווית הנכונה, באורו של זה המדריך בדרך הישר...

אולם לבעיה יש גם פנים אחרות... אכן, האישיות האנושית היא אחדות. אחדות באופייה ובהווייתה. אחדות המקיימת את כל חובותיה כאחדות. תנועותיה אינן הרמוניות וצעדיה אינם מתואמים אלא בשלוט בה תורה אחת, שהמעין הנובע שלה הוא תפיסה אחת... אולם כאשר חוק אחד שולט במצפוננו של האדם ובהכרתו הפנימית, בעוד המציאות שלו ופעילותו נשלטים בידי חוק אחר... וכל אחד משני החוקים נובע מתפיסה שונה... האחד נובע מדמיונו והשני נובע מן השכינה האלוהית... הרי אישיותו תלקה בדבר הדומה לשסעת, לסכיזופרניה! ואז הוא יהיה טרף לקרע בין הכרתו הרגשית ובין המציאות הדינמית והמעשית. אז יפגעו בו דאגה ומבוכה... כפי שאנו רואים היום במדינות האירופיות והאמריקניות המתקדמות ביותר; [דאגה ומבוכה] שהן פרות המאבק בין שרידי ההכרה הדתית הנובלת למציאות חיי המעשה, הבנויה על תפיסה ועל ערכים שאין להם קשר להכרה הדתית... וזאת אחרי סכיזופרניה קשה שהתרחשה שם בין הדת לחיים. היו לכך סיבות ספציפיות, הקשורות להיסטוריה של הנצרות באותן ארצות.

דת האלוהים היא אותה דת המגישה פרשנות מקיפה ושלמה לעולם ולקשריו עם בוראו הכביר, ולמרכזיות האדם בעולם,

ולמטרת קיומו האנושי... ומכאן שהיא מגדירה נאמנה את סוג הקשרים שיגשימו את מטרת קיום המין האנושי במסגרת מרכזיות המין הזה בעולם, ואת הזכויות שהוענקו לו מתוקף מרכזיות זאת; [וכן מגדירה דת האלוהים] את האמצעים שבהם ישיג מטרה זאת בלי לחרוג מגבולות זכויותיו ומרכזיותו, ואשר בהם ישיג את רצון בוראו הכביר ואת אושר העולם הזה והבא, בתורה אחת שאיש לא יצליח לפלג, ושלא תיפגע בסכיוזופרניה הארורה! והיא [תורה זו] לא תגיע לידי התנגשות עם הטבע שלה ועם טבע הבריאה כולה בסופו של דבר!

מכאן שכל דת שהגיעה מן האלוהים מגישה לאדם את הבסיס התפיסתי-אמוני שעליו מושתת כל סדר חייו, ההכרתי והמעשי... זאת כדי להשיב את בני האדם אל ריבונם, ולהשיב את סדר חייהם אל תורתו היחידה במינה... ולהשכין הרמוניה ותואם בין מצפונם ובין מציאות חייהם, בין תודעתם לעולם המעשה שלהם ובין התנועה שלהם לחוקי היקום...

כל דת הגיעה מן האלוהים כדי לפעול בעולם המעשה, כדי שבני האדם יאמצו אותה בחיי המעשה שלהם. לא כדי שתישאר תחושה הכרתית גרידא, החבויה בעומק תודעתם, או הכשרה רוחנית ותור-לא, [הצפונה] במוסר שלהם, או רק טקסי פולחן [שמבצעים] בגומחות התפילה ובמסגדים שלהם, או מעמד אישי בלבד, הקשור לזווית צרה של חייהם. "מעולם לא שלחנו שליח אלא למען יישמעו לו ברשות אלוהים".¹³

כך נמסרה התורה היהודית (אל-תוראה), כשהיא מכילה אמונה ומשפט, ואנשיה פנו אליה מרצונם, ונסמכו עליה בכל ענייני חייהם, ולא [נמסרה] כדי שתיהפך למערכת הטפות מוסר שמטרתה היחידה לחנך, בלי לחרוג מן התודעה [המופשטת אל עולם המעשה], או למערכת פולחנית שאותה יקיימו בהיכלי התפילה שלהם.

הורדנו את התורה ממרומים, ובה הדרכה ואור. על־פיה היו הנביאים אשר התמסרו חורצים משפט ליהודים, וגם הרבנים והחכמים שפטו על־פי ספר אלוהים שהופקד בידיהם למשמרת, ואשר עליו העידו. אל תיראו מפני האנשים, ורק אותי יִיָּו יראים, ואל תמכרו את אותותי באפס מחיר. אשר לא ישפטו על־פי כל אשר הוריד אלוהים ממרומים, אלה הם הכופרים. וכתבנו בה להם כי נפש תחת נפש, עין תחת עין, אף תחת אף, אוזן תחת אוזן, שן תחת שן, וכי גם על הפצעים יש לנקום. ואולם כל העושה צדקה, יכופר לו. אשר לא ישפטו על־פי כל אשר הוריד אלוהים ממרומים, בני עוולה הם.¹⁴

זה מה שהקוראן מזכיר ממשפטי התורה היהודית, כדוגמה למשפטים רבים נוספים הכלולים בה, שבאמצעותם ערכו משה, עליו השלום, ונביאי בני ישראל שבאו אחריו, את חיי המעשה שלהם במשך מאות שנים.

אחר כך הביא ישוע, עליו השלום, את הנצרות... האלוהים שלח אותו לבני ישראל, בהיותו אחד הנביאים שלהם, ומכאן שהוא בא לאמת את משפט התורה היהודית, בתיקונים קלים אחדים, כדי להסיר את הנטל של כמה עונשים חינוכיים או של דברים שהוטלו עליהם ככפרה לעוונות, כדוגמת זה שהקוראן הנכבד מצביע עליו:

ועל היהודים אסרנו כל בעל טופר (ציפורן), ומן הבקר והצאן אסרנו עליהם את הַחֶלֶב, חוץ מן הנישא על גבם, או על הקרביים או הדֶּבֶק בעצם. כך גמלנו להם על רשעתם, ואמת בפינו.¹⁵

14. סורה 5; 44-45.

15. סורה 6; 146.

הלכה מתוקנת זו [הנצרות] זכתה להכרה גם כמערכת לניהול השלטון והחיים:

אחריהם הקימונו את ישוע בן מרים למען יאשר את התורה אשר נגלתה לפניו, ונתנו לו את האַוֹנְגְלִיוֹן, ובו הדרכה ואור, למען יאשר את התורה אשר הייתה לפניו, ובו אור ומוסר השכל ליראים. ישפטו בעלי האוונגליון על־פי כל אשר הוריד בו אלוהים ממרומים, ואשר לא ישפוט על־פי כל אשר הוריד אלוהים ממרומים, אלה הם המופקרים.¹⁶

אחר כך הביא מוחמד, תפילת אללה עליו וברכתו לשלום, את האסלאם, שאיננו סותר את המשפטים האלוהיים הנכונים שהיו לפניו אלא מאמת אותם ושומר עליהם, בהיותו הבשורה המקיפה האחרונה לאנושות כולה המכריזה את דרכו הנכונה של האדם, המספקת פרשנות רחבה וכוללת שעליה מושתתת מערכת החיים האנושיים, [בשורה] המוציאה את בני האדם מן הבערות אל האלוהות¹⁷ ומפקידה את המציאות שלהם בידי משפט האלוהים, כפי שהוא מפקיד את מצפונם בידי יראת האלוהים:

הורדנו אליך ממרומים את הספר למען יגלה את האמת, ויאשר את הספרים אשר נגלו לפניו ויהיה נאמן לשומרם, על כן שפוט ביניהם על־פי כל אשר הוריד אלוהים ממרומים ואל תיטה אחר משוגות ליבם לסור מן האמת אשר נגלתה בפניך. לכל אחד בכם נתנו חוק ומנהג, ואילו חפץ אלוהים היה עושה את כולכם אומה אחת, ואולם חפץ הוא לבחון כיצד תנהגו בכל אשר נתן לכם. על כן שאפו להיות ראשונים

16. סורה 5; 47-46.

17. רבאניה, הפך הבערות (ג'אהליה). הרבאניה היא מצב שבו המשפט הוא בידי האלוהים ולא בידי האדם.

במעשים טובים, כי אל אלוהים תשובו כולכם, ואז יודיעכם את כל הדברים אשר נחלקתם בהם. שפוט ביניהם על-פי כל אשר הוריד אלוהים ממרומים ואל תיטה אחר משוגות ליבם, והישמר פן יפתוך לסטות ממקצת הדברים שהוריד אלוהים ממרומים. ואם יפנו עורף, דע כי אלוהים חפץ לפגוע בהם בשל חטאיהם, וכי מרבית האנשים מופקרים הם. האם יבקשו לעצמם את משפט הג'אהליה? אין שופט טוב מאלוהים לאנשים הנכונים להשתכנע.¹⁸

לפני הדתות הראשיות האלה, באה כל דת להשיב את בני האדם אל ריבונות האלוהים לבדו ואל תורת האלוהים לבדו... ומאז נח, עליו השלום, התנהלו הנבואות על-פי שיטה זאת בלבד, כשהן שונות זו מזו בפרטי המשפט, והן שוות במקור המחשבה ובמטרה היסודית הגדולה, והיא: שחרור האנשים מן העבדות לעבדים [למצב של] עבדות לאלוהים, אין בלתו; ביטול האלוהויות והאדנויות המזויפות; והשבת האלוהות והאדנות לאלוהים, אין בלתו... במקום אחר מסכם הקוראן הנכבד אמת זאת, ומאמת את אופי התורה האחת שמקורה באלוהים, מכיוון שהאלוהים הוא בורא היקום והאדם ובידיו מצויה הנהגת היקום והאדם. כמו כן מבהיר הקוראן את מקומה של הדת האחרונה הזאת וסיבת הבאתה במטרה לשלוט בכל, ומכריז על החילוק בין אנשי דת האסלאם לכל השאר [שהם] נבערים:

כל אשר נחלקתם בו, יוכרע דינו במשפט אלוהים. זהו אלוהיכם וריבוני, עליו אסמך ואליו תשובתי. הוא יוצר השמים והארץ; הוא עשה לכם נשים כעצם מעצמכם, וגם את המקנה – זכר ונקבה, והרבה את זרעכם בזאת. אין

דומה לו, והוא ישלח פרנסה בשפע או בצמצום לאשר יחפוץ כל דבר הוא יודע. הוא נתן לכם את חוקי הדת אשר ציווה לנח, ואת אשר גילינו לך, ואת אשר ציוונו לאברהם, ולמשה ולישוע, לאמור, קיימו את הדת ואל תתפלגו בה. המשתפים¹⁹ מתקשים לשאת את אשר תפציר בהם לקבל. אלוהים יבחר לקרב אליו את אשר יחפוץ, וינחה אליו את בעל התשובה. הם התפלגו רק לאחר שהוענקה להם הדעת, עקב רשעה שנפלה בינותם. אלמלא גמר ריבונך אומר לדחות את דינם לזמן קצוב, היו כבר שופטים ביניהם. גם אלה אשר הונחל להם הספר אחריהם, מטילים בו ספק וחושדים. לכן, קרא והישר לכת כאשר צוֹנֵית, ואל תיטה אחר משובות ליבם, ואמור, מאמין אני בכל ספר אשר הוריד אלוהים ממרומים, וצוֹנֵיתִי לשפוט ביניכם ביושר. אלוהים הוא ריבוננו וריבונכם, ולנו מעשינו ולכם מעשיכם, ואין עוד צורך להחליף טענות בינינו. אלוהים יכנסנו יחדיו, כי סוף כולם לשוב אליו.²⁰

בסיפור שמספר לנו הקוראן הנכבד על יתרו (שַׁעִיב), עליו השלום, ועל עמו אנשי מדין, מוזכרת שוב החקיקה שנועדה לחיי המעשה, וההתנגדות שגילו כלפיה בני האדם בשל חוסר ידיעתם את טבע הדת, שהיא תורה כוללת לחיים, ולא נועדה למצפון החבוי בלבד, ולא לעבודות פולחן בהיכלי התפילה. דינם כדין הבערות הנוכחית ממש!

ואל בני מדין שלחנו את שַׁעִיב אחיהם. הוא אמר, בני עמי, עבדו את אלוהים, כי אין לכם אלוה מבלעדיו, ואל תגרעו מן המידות והמשקלות. הן רואה אני כי בורכתם בכל טוב, אך

19. מְשַׁרְפוֹן, סוג של כופרים, המשתפים אלוהות זרה לאלוהי האמת.

20. סורה 42; 10-15.

חושש אני פן יבוא עליכם עונשו של יום אשר יסגור מכל עבר. בני עמי, מדדו את מלוא המידה, ושמרו על מאזני צדק, ואל תפחיתו לאנשים מן המגיע להם, ואל תחמסו את הארץ. השארית שאלוהים משאיר בידכם ראויה לכם יותר, אם מאמינים אתם, אולם לא תפקידי הוא לשמור צעדיכם. אמרו: שעייב, האם תפילותיך גרמו לך לדרוש מאתנו שנעזוב את אשר עבדו אבותינו, וכי נחדל לעשות ברכושו ככל העולה על רוחנו? הן אתה איש שקול דעת ומתהלך במישרים!²¹

אותה אמת נגלית בסיפור הקוראן הנכבד על אודות דברי צאלח,²² עליו השלום, לעמו: "היו יראים את אלוהים ושמעו בקולי. ואל תישמעו לדברי המתהוללים, החומסים את הארץ ולא יתקנו את דרכם."²³

והוא הרי השיב אותם מדת המתהוללים והחומסים ומתורתם אל דת האלוהים ואל תורת החיים שלו... כלומר, הוא השיב אותם מן העבדות לעבדים אל העבדות לאלוהים [כלל] סדרי החיים. במקום אחר מגדיר האלוהים את השליח ואת ספר האלוהים ככאלה שמשימתם, באופן כללי, היא לגלם את המשפט בין בני האדם, בנוגע למה שהם חלוקים עליו: "האנשים היו כולם בני אומה אחת, ואז שלח אלוהים את הנביאים להיות מבשרים ומזהירים, והוריד מרומים את הספר למען תתגלה האמת, ולמען ישפטו בין האנשים בכל אשר נחלקו בו."²⁴

זה מסיים כל ויכוח בדבר משימת הקוראן ומשימת השליחים, ומגדיר את משמעות דת האלוהים ואת היותה כרוכה בסדר החיים שאלוהים רוצה בו.

21. סורה 11; 84-87.

22. נביא ערבי שהתנבא לשבט ת'מוד.

23. סורה 26; 150-152.

24. סורה 2; 213.

אין כל צורך להכביר מילים בדיון כולל זה על אופי הדת ועל היותה מקיפה את סדר החיים המעשי. שהרי לדת אין משמעות כל עיקר אם היא מושכת את ידיה מסדר החיים המעשי [ואיננה מנחה את האדם] בתפיסותיה הייחודיות ובמושגים, במשפטים ובמגמות הייחודיים לה. אין מנוס מלהשתית את הסדר הבסיסי של חיי האדם על יסודות של תפיסה אמונית, המסבירה את האמת של הבריאה וקשריה עם בוראה, ואת מרכזיות האדם בה ומטרת קיומו כאדם, ואת סוג הזיקה המסוגלת להגשים מטרה זאת. בין שמדובר בזיקה הקיימת בין האדם לאלוהיו ובין שמדובר בזיקה בין האדם ליקום סביבו, או בזיקה בין האדם לשאר בעלי החיים, או בזיקה בין בני האדם ובין עצמם, באופן שישיביע את רצון האלוהים מברואיו...

אם ההסבר המקיף, השלם, אין מקורו באלוהים, ואם סדר החיים כולו אינו מושתת על הסבר מקיף ושלם זה, הרי החיים הם [בסך הכול אוסף] תאוותיהם של בני האדם, ואם כן, הריהם הבערות בהתגלמותה, [זו] שכל דת אלוהית באה לעקור את בני האדם מתוכה ולרומם אותם אל הריבונות האלוהית. אם העבדות איננה לאלוהים לבדו, כשם שהיא באה לידי ביטוי בכל האמור לעיל, הרי היא עבדות לעבדים... והרי דת האלוהים, כל כולה באה לשחרר את העבדים מן העבדות לעבדים!

לא היינו צריכים להאריך יותר באמת זאת, המובנת מאליה, לולא אותן נסיבות חמורות שהתרחשו באירופה וגרמו למצב של סכיוזופרניה בין הדת למדינה, ואף בין הדת לחיים. מה שחשוב הוא שנזרוק מבט מהיר על הנסיבות החמורות שהאלוהים חסך מאתנו [המוסלמים], [נסיבות] שאינן קיימות בהיסטוריה ובדת שלנו, אולם אנחנו ייבאנו את הפרות הבאושים שלהן משם!

סכיזופרניה קשה

אין זה אופייה של הדת לנתק את עצמה מחיי העולם הזה, ואין זה אופייה של התורה האלוהית להצטמצם בתחומים של הרגש ההכרתי, ערכי המוסר החינוכיים וטקסי הפולחן; או בתחום צר של חיי האדם... המכונה מעמד אישי. אין זה אופייה של הדת, שהאלוהים, ישתבח, ייחד קטע צר בתחום דל או פסיבי בחיי האדם, וימסור את שאר הקטעים בחיים האקטיביים, המעשיים, המציאותיים לאלוהים אחרים ולאדונים שונים, שהם יקבעו את היסודות ואת האסכולות, את הסדרים ואת המוסכמות, את החוקים ואת המערכות, על-פי רצונם השרירותי, בלי להתייעץ באלוהים!

אין זה אופייה של הדת להתוות דרך אל העולם הבא, שאיננה עוברת בחיי העולם הזה! דרך שהאנשים יחכו בסופה לגן עדן בעולם האמת, בלי שיפעלו או יבנו על פני האדמה, תוך ניהול חייהם על-פי דרכו של האלוהים והתורה שהעלתה רצון מלפניו.

אין זה רצון הדת להיות גרוטסקה מעוותת ומגוחכת כזאת! ולא צעצוע נוצץ שילדים משתעשעים בו! ולא [מערכת] מנהגים מסורתיים שאין בינם ובין חיי המעשה שום קשר! אין זה אופייה של הדת, כל דת ועל אחת כמה וכמה דת האלוהים, שתהיה ללעג ולקלס... ומנין, אם כן, הגיעה פסיביות נלעגת זאת? כיצד, אם כן,

התרחשה סכיזופרניה קשה זאת בין הדת לחיים?

סכיזופרניה קשה זאת התרחשה בנסיבות חמורות! נסיבות שהשפעתן הייתה הרסנית באירופה... ואחר כך בעולם כולו. כאשר המחשבה, המערכות והמוסכמות המערביות השתלטו על האנושות כולה, ממזרח שמש עד מבואו... חיי הברואים התנתקו מחיי הבורא, ולכן על כורחם הם נעים בדרך משובשת, שסופה סוף עלוב; והאנושות מוקפת במעגל הסבל שבתוכו היא מתייסרת כעת, כשכל אחד חש בייסורי זולתו, בלי לדעת היכן היא דרך המוצא...

והם משוועים לעזרה...!! אין זה המקום לדבר על הייסורים שבגינם האנושות משוועת לעזרה; שמץ מזה יופיע בפרקים הבאים. הבה נשוב לדבר על התנאים החמורים שבהם התפתחה הסכיזופרניה הקשה.

היהדות הגיעה מתוך כוונה להיות תורת חיים לבני ישראל, כפי שכל דת לפנייה הגיעה כדי לשמש תורת חיים למקבליה. כך הגיעה גם הנצרות, אחרי היהדות, כדי לשמש תורה מעודכנת לבני ישראל. אולם היהודים לא קיבלו את בשורת [ישוע] המשיח, עליו השלום, ולא קיבלו ממנו את ההקלות שהביא להם מן האלוהים. הוא אמר להם, כפי שמספר הקוראן הנכבד: "באתי לאשר את התורה שנגלתה לפני ולהתיר לכם מקצת אשר נאסר עליכם. הבאתי לכם אות מעם ריבונכם, על כן הִיו יראים את אלוהים ושמעו בקולי".²⁵ מרגע זה החלו [היהודים] להתנגד לישוע, עליו השלום, והתנגדו להטפתו לסובלנות, לשלום, להיטהרות רוחנית ולהפחתת הטקסים הפורמליים שאינם מוסיפים דבר לאמונה הפנימית! הגיעו דברים לידי כך שהסיתו את פילטוס, המושל הרומאי של ארץ סוריה באותה עת, לנסות להרוג את ישוע, עליו השלום ולצלוב אותו, אלא שהאלוהים הצילו ורומם אותו אליו (בדרך שמהותה אינה ברורה לנו, מכיוון שלא קיים אצלנו [המוסלמים] טקסט חד-משמעי לגביה, בקוראן שלנו או בנוהג²⁶ של נביאנו).

אחת היא מה היה. בהמשך קיבלו היחסים בין היהודים לנאמני ישוע, עליו השלום, תפנית אומללה. בנפשותיהם של אלה שהפכו נוצרים נזרעו זרעי המשטמה כלפי היהודים, כפי שנזרעו זרעי השנאה גם בלב היהודים כלפיהם! הדבר הביא להיפרדותם של נאמני ישוע מן היהודים ולהיפרדות הנצרות מעל היהדות (בעוד

25. סורה 3; 50.

26. סונה – נוהג, התורה שבעל פה באסלאם הסוני.

שבמקור היא באה לחדש את היהדות ולתקן במידת מה את כלליה, בד בבד עם קיומם של תחיה רוחנית וחינוך מוסרי עמוק וברור בבשורתו של ישוע, עליו השלום).

האיבה והפילוג, ואף השנאה והמשטמה, בין נאמני ישוע, עליו השלום, ליהודים, הביאו להיפרדות ספרם [של הנוצרים], האַוונגליון, מן התורה היהודית, הגם שהתורה וספריה נותרו כלולים אצלם בתנ"ך, ספרם המקודש. ההלכה שלהם התנתקה מההלכה של התורה, בעוד אשר רוב בְּנֵינָה ורוב מְנֵינָה של ההלכה היהודית מצוי בתורה... ההתנתקות גרמה לכך שלא קמה לנצרות מערכת הלכתית מפורטת שתסדיר את חיי מאמיניה.

אולם התפיסה האמונית שהביא ישוע, עליו השלום, מן האלוהים, יכולה הייתה, לולא נפגמה, להגיש את הפרשנות הנכונה לבריאה, למרכזיותו של האדם בה ולתכלית קיומו האנושי... אותה פרשנות שעליה אפשר לבסס מערכת חברתית. באותה מידה יכלה מחשבה זאת, לו נותרה בלתי־פגומה כפי שנמסרה על־ידי האלוהים, להשיב את הנוצרים אל ההלכה הכלולה בתורה בתוספת התיקונים שהביא ישוע, כדי להקל בכמה מטקסי הפולחן ומִטְרָחוֹת החיים.

אולם מה שקרה הוא שבמשך תקופה ארוכה פוֹנוּ נגד נאמני ישוע, עליו השלום, נגישוֹת איומות מצד היהודים הלא־מאמינים, ובה במידה מצד הרומאים עובדי האלילים ששלטו במולדתו של ישוע. דבר זה אילץ את השליחים, תלמידי ישוע, ואת נאמניהם ותלמידיהם להסתתר, לעבור ממקום למקום ולפעול בחשאיות במשך תקופה ארוכה. כן נאלצו להעביר מיד ליד, בחטף ובתנאים שלא אפשרו דיוק ורציפות, את הטקסטים של האוונגליון ואת תולדות ישוע, עליו השלום, ואת מאורעות התקופה שבמהלכה חי ביניהם... הדבר גרם לכך שהטקסטים של האוונגליון שהאלוהים הוריד לישוע, עליו השלום, נמסרו במסגרת מסורות על חייו

ופועלו, [מסורות] שחלקן סותר את האחרות, והן כונו איגרות...²⁷ אלו דברי אותם התלמידים ואלו המסורות שנמסרו מפיהם על חיי ישוע, כשהם כוללים בתוכם משהו מדברי האדון ישוע... הקדומה באיגרות נכתבה דור שלם אחרי ימי ישוע וההיסטוריונים של הנצרות חלוקים ביניהם מאוד בנוגע לקביעת מועד כתיבתה, 04 עד 06 שנה [אחרי מות ישוע]. באותה מידה הם חלוקים בנוגע לשפה שבה נכתבה... מכיוון שלא נמצא אלא תרגום שלה...

הגורל הטיל על פאולוס (שלא ידע את ישוע, עליו השלום, אלא הגיע לנצרות מן האלילות הרומאית) לנצח על הפצת הנצרות באירופה, כשהיא משובצת במוטיבים מן האלילות הרומאית והפילוסופיה היוונית, שאותם שיקע בתוכה... היה זה אסון שנפל על הנצרות מאז ימיה הראשונים באירופה... אסון גדול יותר מהשיבושים שנגרמו לה בתקופת הרדיפות הראשונה... תקופת העברת המסורות בתנאים שלא אפשרו בדיקה ורציפות!

פאולוס כתב את האיגרות שלו אחרי המאה הראשונה לספירה, והן מעידות על מיזוג האידאלים הדתיים בתבניות פילוסופיות – ביחוד בפילוסופיית ההאנשה – ו[כך] אמר: ישוע יושב לימינו של האלוהים וקורא לאלה שהוא דורש את טובתם 'שדברו ישכון בלבם', ומבקש מן האלוהים למחול להם, ומבשר להם שיגיעו לתהילה עם שובו לארץ! מדבריו [של פאולוס] נראה שהוא ציפה לשובו [של ישוע] בקרוב. ופעמים רבות הזכיר אותו, תפילות אללה על ראשו, במילים אלה: 'ריבוננו, ישוע המשיח!' ואת עצמו כינה: 'שליח ישוע המשיח בצו האלוהים מושיענו וריבוננו, ישוע המשיח'.²⁸

27. הכוונה לארבע הבשורות (אוונגליונים, gospels): מתי, מרקוס, לוקס, יוחנן.
28. ההפניה במקור הערבי היא לעמ' 169 בספר אללה – אל-פלספה אל-קוראניה של עבאס מחמוד אל-עקאד. אל-עקאד (1889-1964) היה משורר ואינטלקטואל מצרי חשוב.

אולם האסון הגדול נגרם על-ידי אירוע שהתרחש לאחר מכן. הדבר התבטא בניצחון הנצרות, דהיינו באימוץ הנצרות על-ידי הקיסר הרומאי קונסטנטינוס, והצלחתה של הסיעה הנוצרית להפוך לסיעה השלטת בשנת 523 לספירה. ד"ר פר האמריקני מתאר את האירוע הזה ואת השפעותיו החמורות בספרו **הדת והמדע**:²⁹

האלילות והשיתוף נכנסו לנצרות בהשפעת הסֵעִפִים,³⁰ אותם שקיבלו על עצמם תפקידים חשובים ומשרות רמות במדינה הרומאית, שהתחזו לנוצרים אך לא שעו אל צווי הדת ומעולם לא התמסרו לה... כזה היה גם קונסטנטינוס... הוא בילה את חייו בעושיק ובפריצות ולא נרתם לענייני הכנסייה הדתית אלא מעט, באחרית ימיו (בשנת 733 לספירה).

החבורה הנוצרית, גם אם התעצמה עד כי מינתה את קונסטנטינוס למלך, לא הצליחה לעקור את האלילות מן השורש ולשרש אותה. תוצאת המאבק שלה [באלילות] הייתה שהעקרונות שלהן התערבבו אלה באלה ומזה נולדה דת חדשה, שבה באות לידי ביטוי הנצרות והאלילות, חלק כחלק... בכך נבדל האסלאם מן הנצרות, היות שהוא גבר לגמרי על המתחרה שלו, האלילות, והפיץ את עקרונותיו כשהם טהורים, ללא ערפול...

ומכיוון שהקיסר הזה היה עבד לעולם הזה ועקרונותיו הדתיים לא היו שווים מאומה, הוא דאג לאינטרס האישי שלו ולאינטרס של שתי הסיעות היריבות, הנצרות והאלילות, ופעל לאחד אותן ולפשר ביניהן. אפילו הנוצרים האדוקים לא הכחישו שזאת הייתה תוכניתו. אולי הם סברו שהדת

29. הכוונה ל-John William Draper (1811-1882) שכתב ספר בשם *History of the Conflict Between Religion and Science*.

30. מנאפקון, צבועים, מתחסדים, דו-פרצופיים. לגבי התרגום לעברית, ראו תהילים קי"ט, פסוק קי"ג.

החדשה תפרח אם תקלוט את עקרונות האלילות הישנה, שיִפְרו אותה! ושכסופו של דבר תטהר הדת הנוצרית מן השיקוצים והטינופת האלילית.³¹

אולם הדת החדשה כלל לא נטהרה לאחר מכן משיקוצי האלילות ומהטינופת שלה, כפי שקיוו הנוצרים האדוקים, והמשיכה לעטות מעשיות ותפיסות אליליות. ועוד חטא נוסף על פשע, והנצרות החלה להתערב במחלוקות פוליטיות וגזעניות, והאמונה שונתה ותוקנה לשם מימושן של מטרות פוליטיות. אומר אלפרד בטלר בספרו **הכיבוש הערבי של מצרים** בתרגומו של מר מוחמד פריד אבו-חדיד:³²

אותן שתי מאות, החמישית והשישית, היו תקופה של מאבק מתמשך בין המצרים לביזנטים, מאבק שהוחרף בשל הבדלי הגזע והבדלי הדת. הבדלי הדת היו גדולים יותר מהבדלי הגזע, מכיוון שבעיית הבעיות באותה תקופה הייתה היריבות בין המִלְפִיתִים למונופיסיטים. הקבוצה הראשונה, כפי שמעיד עליה שמה, הייתה סיעת האסכולה של השושלת הקיסרית, סיעת המלך והמדינה. היא האמינה באמונה המסורתית שעברה מאב לבן בדבר התמזגות הִטְבְּעִים של ישוע, בעוד הקבוצה השנייה, סיעת הקופטים המונופיסיטים, תושבי מצרים, תיעבו אמונה זאת, גינו אותה ונלחמו בה בעוצמה, בלהט יוקד שקשה לדמיין או לרדת לעומקו; על אחת כמה וכמה כשמדובר בשתי סיעות המאמינות באוונגליון!...

31. קוטב מעיר בספרו כי ציטט פסקה זאת מתוך ספרו של איש הדת המוסלמי, יליד הודו, אבו אליחסן אל-נודי, מה הפסיד העולם מירידת המוסלמים, שהופיע ב־1947.

32. הכוונה לספר Alfred J. Butler, *The Arab Conquest of Egypt and the Last Thirty Years of the Roman Dominion* (Oxford: 1902).

ואומר ת"ו ארנולד בספר "ההטפה לאסלאם"³³ שתרגמו חסן אבראהים ועמיתיו, על אודות המחלוקת העדתית, המדינית והגזעית, ועל השפעתה על החידושים, התוספות והתיקונים בנצרות:

יוסטיניאנוס³⁴ הצליח להעניק לקיסרות הביזנטית חזות מאוחדת, מאה שנים לפני הכיבוש האסלאמי. אולם אחרי מותו נסדקה אחדות זאת במהירות, ונזקקה בדחיפות לתודעה חזקה ומשותפת שתלכד את כל הפרובינציות והישובים של המדינה.

אשר להרקליוס,³⁵ הלה השקיע מאמצים, שלא לגמרי צלחו, לקשור את סוריה מחדש לשלטון המרכזי. אולם האמצעים הכלליים שנקט לצורך כך הובילו, למזלו הרע, להתגברות הפילוג במקום לחיסולו. לא היה בנמצא דבר, זולת הרגשות הדתיים, שהיה יכול להחליף את התודעה הלאומית. לכן [הקיסר] ניסה להעניק לאמונה פרשנות מרגיעה שתבלום את המחלוקות העלולות לצמוח בין הצדדים הנצים, וגם את המחלוקות שהיו קיימות בין המורדים בדת ובין הכנסייה האורתודוקסית ובין המורדים לשלטון המרכזי.³⁶

המועצה האקומנית של כלקדון, שכונסה בשנת 451 לספירה, החליטה כי יש להכיר בכך שישוע מתגלם בשני הטבעים שלו "שאינם מתערבבים, אינם משתנים, אינם מתחלקים ואינם

33. הכוונה לספר Thomas Walker Arnold, *The Preaching of Islam, 1896*.

34. קיסר ביזנטיון בשנים 527-565.

35. קיסר ביזנטיון בשנים 610-641. צבאותיו הם אלה שהובסו מספר פעמים בידי המוסלמים.

36. [הערה המופיעה במקור הערבי] טקסט זה מוכיח שמאמצי הקיסר הזה לפרש את הדת לא נבעו מרצונו להיטיב עם הדת, אלא היו בסך הכול ניסיון פוליטי, שאליו נדחף כתוצאה מחוסר יכולתה של הלאומיות לחבר חלקי האימפריה. הוא ביקש להפוך את הדת לאילל שיחליף את אילל הלאומיות!!!

מתפרדים, ולא ייתכן להכחיש את ההבדלים בגלל אחדותם". מוטב אפילו שכל אחד משני הטבעים ישמור על המאפיינים שלו והם יתכנסו אל יסוד אחד ואל גוף אחד. לא כאילו הם מחולקים או מופרדים לשני יסודות, אלא מכונסים ביסוד אחד, והוא: האב, הבן, ורוח הקודש...

היעקוביטים³⁷ דחו מועצה זאת והכירו רק בטבע אחד של ישוע. הם אמרו: הוא המרכבה של היסודות, וכל התארים האלוהיים והאנושיים שייכים לו. אולם החומר הנושא תארים אלה לא נהיה כפול, אלא הפך ליחידה אחת בעלת יסודות מורכבים...

המחלוקת בין האורתודוקסים ליעקוביטים, שפרחו בעיקר במצרים, בסוריה ובארצות שמחוץ לתחומה של האימפריה הביזנטית, בערה קרוב למאתיים שנה, בתקופה שבה ניסה הרקליוס לפתור את המחלוקת באמצעות הדוגמה הגורסת שלישוע יש רצון אחד... והיא בוערת גם בימינו אנו. דוגמה זאת מכירה בקיומם של שני הטבעים, כי בה אפשר לדבוק באחדות היסוד (hypostasis) בחייו האנושיים של המשיח [ישוע]. כל זאת, כשהיא [הדוגמה] שוללת את קיומם של שני סוגי חיים ביסוד אחד. המשיח האחד, זה שהוא בן האלוהים, מגשים הן את הצד האנושי והן את הצד האלוהי, בישות אלוהית ואנושית אחת. המשמעות של זה היא שלא מצוי אלא רצון אחד ברוח הקודש שלבשה גוף אנושי...

אולם גורלו של הרקליוס היה כגורל רבים מאוד מאלה שקיוו לבסס את יסודות השלום, משום שהמחלוקת התלהטה מחדש בצורה חריפה יותר. יתר על כן, הרקליוס בכבודו ובעצמו הואשם באתאיזם והביא על עצמו את כעסם של שני המחנות במידה שווה. נסיבות אומללות אלה התרגשו על הנצרות, קודם כל בראשית צמיחתה. מאוחר יותר קרה הדבר שוב, באופן דומה, עם בוא

37. בני כנסייה מזרחית מונופיסיטית.

הצלחתה הפוליטית. בהמשך, ככל שהתארכה הצלחה זאת ובגללה, קרה הדבר בשלישית, הפעם בצורת מחלוקות פוליטיות וגזעיות ובצורת שיבושים ותיקונים באמונה... כל זה מילא את התפיסה האמונית הנוצרית באלמנטים הזרים לאופייה־שלה ולאופייה של "דת האלוהים" כולה... ומאז לא החזירה לעצמה התפיסה הדתית הנוצרית (כפי שנוצרה בתחילה, שוב ושוב, על־ידי שיבושים, ועוצבה אחר כך בידי המועצות האקומניות הכלליות והפרטיות) את היכולת להעניק את הפרשנות האלוהית [הנכונה] ליקום ולאמת שלו. [היא לא החזירה לעצמה את היכולת להעניק את הפרשנות האלוהית] לקשר האמיתי של היקום אל הבורא, ואל האמת של הבורא ושל התארים הקשורים בו, ואל האמת של הקיום האנושי ושל מטרתו ודרכו... ושל היסודות העיקריים שחייבים להיות בריאים, כדי שהמערכת החברתית הנובעת מהם תהיה בריאה, ותוכל אחר כך להתבסס עליהם.

אולם הדבר אינו נגמר רק בקלקול התפיסה האמונית באופן זה; הנסיבות החמורות צעדו עוד כמה צעדים כושלים! הכנסייה רצתה להציב מחסום בפני חיי התפנוקים של רומא ובפני שיגעון התאוות שהאימפריה הרומית שקעה בהן לפני קבלתה את הנצרות, שאותן תיאר דריפר האמריקני בספרו **הדת והמדע**:

כאשר המדינה הרומית הגיעה לשיא כוחה הצבאי ולהשפעה פוליטית מרבית, וכאשר התרבות התעלתה אל רום המעלה... היא צנחה לתהום של קלקול המידות ולשפל המדרגה מבחינה דתית וחינוכית... אורח החיים הרומי הפך להיות קל־דעת, פרוץ ומופקר, והעיקרון היה שהחיים הם הזדמנות להנאה, ושעל האדם לעבור מהנאה לתפנוקים ומשעשוע לעינוגים. לעתים לא באו ההינזרות והצום אצלם אלא כדי לעורר מחדש את התאוה לאכילה, והמתנות שלהם

כּוֹנֵנָה להאריך את משך התענוג! שולחנותיהם נצצו מכלי זהב וכסף משובצים באבני חן, וסביבם התרוצצו משרתים לבושים בגדים נאים ושובי לב ועלמות רומיות נאות ויפהפיות, לבושות בחושפנות בלתי־צנועה המעידה על פריצות. להנאתם הוסיפו גם בתי מרחץ רמים, שדות רחבי ידיים שנועדו לשעשוע ואצטדיונים שבהם נאבקו לוחמים אלה באלה או באריות, ולא הפסיקו להיאבק עד שאחד מהם נפל חלל כשהוא מתבוסס בדמו. כובשים אלה, שהכניעו את העולם, הבינו שאם יש דבר שכדאי לטרוח למענו הרי זה הכוח, כי באמצעותו יכול האדם להשיג [לעצמו] עושר, מבעליו שרכשו אותו בזיעת אפיהם וביגיע כפיהם; ושאם האדם מנצח בשדה הקרב בעוצם ידו, אזי יכול הוא לשעבד ממון ומלכים ולקצוב את גובה הכנסות המס מן הנחלות. ובהיות ראש המדינה הרומית סמל לכוח מכריע זה, הנה הסדר הרומי שיקף את עליונותו של המלך. אולם לא היה זה [אלא] ציפוי כוזב, כמו זה שאנו רואים בתרבות היוונית, בתקופת השקיעה שלה.

הכנסייה רצתה להציב מחסום בפני השיגעון המשתולל, בפני הכליה הסוחפת... אולם היא לא הלכה בדרך הטבעית, הישרה, המאוזנת והשקולה, וכבר לא נשארו ברשותה אמתות מאוצר ההגות הנוצרית הנכונה, שבהן יכלה להשתמש כאבן בוחן לשיפוט צודק בין בני אדם ולמציאת שביל הזהב בביצוע התפקיד המוטל עליהם במסגרת הבריאה.

באותה עת התפרץ מצד אחר זרם של נזירות יהירה, אולם הוא הזיק לאנושות [אף] יותר מהבהמיות האלילית של הרומאים. ההיזנות הפכה להיות אחת מהנאות החיים, והיא שִׁחָקָה את יצריו הטבעיים של האדם ומחתה את היכולות ואת הנטיות שברא בו

האלוהים בכוונה להבטיח את הישרדות המין האנושי מצד אחד, ואת הבניין והיצירה בעולם ואת חובת יישוב הארץ מצד שני... הסטייה היהירה הזאת מן היצרים הטבעיים הפכה להיות סמל השלמות והחסידות... דבר שהאלוהים לא התיר וגם איננו מאפשר את קיום החיים.

[זרם] זה לא התפתח כשיטה לטיפול בהתפרקות הערכים. הוא התפתח במהירות לשני זרמים קיצוניים, שניהם רחוקים מדרך הטבע הנכונה ומהצרכים האמיתיים של האדם. לקי,³⁸ בספרו ההיסטוריה של המוסר באירופה, מתאר את המצב שהעולם הנוצרי היה נתון בו באותה תקופה, בין הנזירות ובין הפריצות... באומרו:

ההתפרקות השפלה הגיעה לשיאה בכל הנוגע לערכי המוסר של הפרט ושל החברה. זנות, פריצות, נטייה לתפנוקים, התנפלות על תאוות, ישיבה במועצות המלכים ובמסיבות העשירים והשליטים, התחרות בפאר המלבושים, הקישוטים והתכשיטים היו בשיאן... העולם באותה עת היטלטל בין נזירות מקסימלית לפריצות קיצונית, והערים שבהן התגלתה הסגפנות הרבה ביותר היו הראשונות בהוללות ובפריצות.

כך קצרה ידה של המערכת הנזירית, שנבעה מתפיסה של כנסייה ושל מועצות שסטו ממקור התפיסה הנוצרית האלוהית, מלשמש אפילו מערכת מוסר לעולם הנוצרי. והיא השאירה בלבבות תיעוב כלפי הדת, בשעה שבינה ובין הדת לא היה ולא כלום! והיא הותירה בלבבות נכונות להתקומם נגד הדת ונגד אותה מערכת שהטבע האנושי לא יכול היה לשאתה... זה היה גורם חשוב ביצירת הסכיזופרניה הקשה בסופו של דבר!

38. הכוונה למלומד William Edward Hartpole Lecky (היסטוריון ופילוסוף אירי, 1838-1903). ספרו *A History of European Morals from Augustus to Charlemagne* יצא לאור ב־1869.

ואז בא האסון, ביום שבו גילו בני האדם שהכנסייה הנהיגה אותם בדרך זו של מחסור קשה, והזהירה אותם שכניסתם אל גן העדן תימנע אם ייהנו, ולו כזית, ממנעמי העולם!...

אנו אומרים: האסון התרחש ביום שבו גילו בני האדם שחייהם האישיים של אנשי הכנסייה אינם מלאים אך ורק בהנאות העולם הזה! ושלא מתפנקים בלבד הם נהנים! [אלא חייהם של אנשי הכנסייה] מלאים מעשי תועבה וסטיות בשיא התגלמותם החריגה, המושחתת והנתעבת! כך אומר דריפר בספרו **הדת והמדע**:

הנזירות והמערכת הדתית השלילית לא היו כי אם פגיעה בטבע האנושי, והוא נותר מדוכא בידי סוכנים של הדת החדשה ושל שלטונה הרוחני, אשר נעזרו בגורמים נוספים. כך דוכא הטבע, ואל מוסדות הדת חדרו חולשה ושיבושים, עד שהחלו לדחוק את רגלי הרשויות הארציות, ולא אחת אף עלו עליהן בקלקול המידות, בזנות ובפריצות. לכן הפסיק השלטון את הסעודות הדתיות שנועדו לחזק את הידידות והאחווה בין הנוצרים, ואת חגי הקדושים והקדמונים וימי הזיכרון שלהם, שהיו מוקדים לפריצות מופקרת, והכמרים הואשמו בביצוע עבירות חמורות ובסטיות.

הנזיר ג'רום אמר: חיי הכמרים ועינוגיהם עלו על רמת הפינוק של השליטים והעשירים המפונקים. המוסר של האפיפיורים התדרדר לשפל, והשתלטו עליהם תאוות הבצע ואהבת הממון לבלי גבול, עד שהחלו לסחור בתארים ובמשורות ומכרו אותם למרבה במחיר, והשכירו את נחלת גן העדן בשטרות, בתעודות ובכרטיסי מחילה, והתירו מעשים המנוגדים לחוק, והעניקו איגרות ישועה ואישורים שהתירו עברות ואיסורים כאילו היו שטרי כסף ובולי דואר, וקיבלו שוחד והלוו בריבית. הם פיזרו כסף לרוב, עד שהאפיפיור

אינוֹצְ'נְטִי השמיני נאלץ למשכן את כתר האפיפירות! נאמר על האפיפירור ליאו העשירי שבזבז את העושר והכסף שהותיר קודמו, ובזבז את חלקו ואת הכנסותיו, ואז נטל את ההכנסות הצפויות מראש ובזבז אותן. נמסר שכלל ההכנסות של ממלכת צרפת לא הספיקו להוצאות האפיפירורים ולסיפוק תאוותיהם!

בעניין תעודות המחילה [אינדולגנציות] שדריפר מזכיר בקטע שלעיל, החליטה הכנסייה באחת ההתוועדויות הכנסייתיות הרבות שהיו מתכנסות מפעם לפעם, ליטול לעצמה את הזכות להעניק אותן. בכנסים אלה שינו [אנשי הכנסייה], החליפו, סילפו, ערכו והוסיפו לאמונה הנוצרית כטוב בעיניהם הקדושות! בספר "תולדות הכנסייה" הובאו הדברים הבאים בדין וחשבון הנוגע להחלטות הסינוד השנים-עשר:

הסינוד סיים את הבדיקה הנוגעת לעניין המחילה ואמר: היות שישוע המשיח מסר לידי הכנסייה שלו סמכות להעניק מחילות, הכנסייה השתמשה בסמכות זאת שקיבלה מריבונו של עולם מקדמת דנא. הסינוד המקודש מודיע ומצווה אפוא שפעולת הצלה זאת בעבור העם הנוצרי, שנקבעה מתוקף הסמכות של הסינודים, תישמר לכנסייה, בתוך הכנסייה... חרם יוטל על כל מי שיטען שהמחילות אינן מועילות או יכחיש שלכנסייה יש סמכות להעניקן. אולם [הסינוד] הביע את משאלתו שסמכות זאת תנוצל בצורה מאוזנת וזהירה, בהתאם למנהג הקדום שהשתרש בכנסייה, לבל יפגע רפיון במערכת הכללים הכנסייתית.

זהו נוסח תעודת המחילה שניתן היה לרכוש כסחורה בשוק:

ריבוננו ישוע סולח לך (פלוגי), ומוחל לך בזכות ייסוריו הקדושים. ואנוכי, בסמכות השילוחית שהוענקה לי, פוטר אותך מכל העונשים, המשפטים וחוקי הכנסייה שהתחייבת בהם, וכן מכל הסטיות והחטאים והפשעים שביצעת, חמורים ואיומים ככל שהיו, ומכל מום, גם אם [זכות המחילה] שמורה לאבינו הקדוש האפיפיור ולפס הקדוש. אני מוחק בזאת את כל זוהמת החטא ואת כל גורמי התוכחה שאולי הבאת על עצמך בהזדמנות זאת. אני מסיר בזאת את כל ההליכים שהתחייבת בהם על-ימנת להיטהר, מחזיר לך את הזכות להיות שותף בסודות הכנסייה ומצרף אותך לחברתם של הקדושים. אני משיב אותך אל הטוהר ואל בור הלבב שהיו נחלתך בעת טבילתך, ואפילו בשעת המיתה ייסגר בפניך השער שדרכו נכנסים החוטאים אל מקום העונש והעינויים ויפתח השער המוביל לגן העדן המרנין, ותזכה לחיים ארוכים. חסד זה המוענק לך לא ישונה עד שעתך האחרונה... בשם האב, הבן, ורוח הקודש...

ואם אנחנו מצרפים דבר למשנהו... אם אנחנו מצרפים את התעקשותה של הכנסייה להטיל על בני אדם חרם כבד בשם הדת (בעוד הדת חפה מכל זה!) אל המותרות של אנשי הכנסייה ואל חייהם המושחתים... אל הלעג והקלס שבתעודות המחילה... או אז נבין את מקצת הנסיבות החמורות שגרמו בסופו של דבר לסכיזופרניה הקשה בדברי ימיה האומללים של אירופה!

אולם הדבר לא נעצר כאן... הכנסייה נכנסה לחילוקי דעות ארוכים וחריפים עם הקיסרים והמלכים, לא על דת ומוסר אלא על שלטון ושררה. "המחלוקת והמריבה בין מוסד האפיפיורות למוסד הקיסרות החלו במאה האחת-עשרה ונמשכו בכל עוז. שתייהן התלהטו; בתחילה ניצחה האפיפיורות, עד כדי כך שהינריך הרביעי,

בא כוח הקיסרות, נאלץ בשנת 7701 להגיע בהכנעה אל הארמון האפיפיורי במצודת קנוסה... והאפיפיור לא הרשה לו להיכנס אלא אחרי שעתר באמצעות מתווכים, ורק אז אפשר לו להתייצב לפניו. הקיסר נכנס לפניו יחף ולבוש שק מצמר גם, ביקש ממנו סליחה, והאפיפיור מחל לו על המשגה שעשה... המלחמה בין האפיפיורות ובין הקיסרות נמשכה לאחר הדברים האלה, ללא הכרעה, עד שהאפיפיורות נחלשה... בשנת 5421 קרה, כמובא בספר 'שושנת שלמה'³⁹, שהסינוד השלושה-עשר התכנס בליון, אחד ממחוזות צרפת, בפקודתו של האפיפיור אינוצ'נטי הרביעי במטרה להדיח את פרידריך [השני] מלך צרפת⁴⁰ ולהחרימו. ואולם, כנסיית צרפת סירבה לכך ולא קיבלה עליה את מרות האפיפיור".

היות שהכנסייה נטלה לעצמה שלטון על ההמונים, בצד המאבקים שניהלה על הבכורה עם הקיסרים והמלכים, היא ניצלה שלטון זה בצורה נתעבת ביותר, בכך שהטילה מסים כבדים שזרמו אליה ישירות. הדבר גרם לאנשים להיאנק תחת הנטל, והשליטים הכועסים ניצלו לחץ זה [שהכביד] על ההמון כדי לעורר את כעסו כלפי הכנסייה. לשם כך נקטו כל אמצעי אפשרי, בראש ובראשונה גילוי קלונם של אנשי הדת ברבים, חשיפת הזוהמה והטינופת שלהם והצגת צפונות חייהם, שאותן הסתירו מאחורי יקר מלבושי הכהונה וטקסי הדת!!!

הסכיזופרניה הקשה יצרה באירופה שבר בין הדת לחיים, והוא כרת סופית כל גורם מקשר בין התפיסה האמונית למערכת החברתית... העוול הגדול שהביאה הכנסייה המערבית על עצמה ועל הדת הנוצרית, ועל הדתות בעולם בכלל עד ימינו אלה הוא

39. סוסנת סולימאן פי אצול אל-עקאא'ד ואל-אדיאן (שושנת שלמה על מקורות האמונות והדתות), ספרו של הסופר והמתרגם נופל בן נעמת-אללה

(1812-1887), בן העיר טריפולי שבלבנון. יצא לאור ב-1867.

40. פרידריך השני (1194-1250) שלט על הקיסרות הרומית הקדושה.

זה: הכנסייה שמרה לעצמה את זכות ההבנה והפרשנות של הספר הקדוש ואסרה על כל הוגה אחר שמחוץ לכמורה להבין אותו או לפרשו. עקב כך נכנסו לאמונה אבסורדים שלא ניתן להבין או לתאר או להצדיק... כבר הזכרנו דוגמה לאבסורדים מעין אלה בטקסט שהבאנו מִסְר ט. וו. ארנולד על אודות אמתותו של האדון ישוע המשיח וטבעו...

אחר כך נכנסו אבסורדים מעין אלה לטקסי הפולחן. הדוגמה הבולטת לכך היא "הסעודה האחרונה", שהייתה אחת הדוגמות שנגדן יצאו מרטין לותר, קלווין וצווינגלי במה שנקרא "הרפורמיזם הדתי".⁴¹ שאלת הסעודה האחרונה היא שאלה מחודשת שבספרי הקודש שלהם אין לה אזכור, והנוצרים הראשונים וכן "הכנסים המקודשים" כלל לא נחשפו לה... ומעשה שהיה כך היה:

הנוצרים אוכלים בפסח לחם ושתיים יין, והם קוראים לזה "הסעודה האחרונה". הכנסייה טענה שהלחם הזה נהפך לגופו של ישוע, והיין נהפך לדמו השפוך של ישוע, ושמי שאוכל אותם עובר שינוי זה וישוע נכנס לגופו, בבשרו ובדמו... הכנסייה הטילה על האנשים חובה לקבל טענה זאת ואסרה עליהם לחלוק עליה, וְלֹא – הם צפויים לרדיפות והחרמה.

הכנסייה לא הסתפקה באבסורדים ובשיבושים האלה באמונה ובטקסים, במניעת האנשים מלחפש את מקורותיהם [של האמונה והטקסים] ב"ספר הקדוש", ובניסיון להבין אותו ולפרשו. שיבושים דומים חלחלו אחר כך למציאות ולחיים והציגו השקפות ודעות בתחומי הגיאוגרפיה, ההיסטוריה והטבע, שהיו מקובלות באותם ימים. הכנסייה קבעה שהשקפות אלה מקודשות ושאסור להתווכח

41. מרטין לותר, ז'אן קלווין ואולריך צווינגלי, בני המאה ה-16, מאבות התנועה הפרוטסטנטית.

אתן, לתקן אותן, להעמידן בניסיון או להציג דעות אחרות. זאת, אף על-פי שההשקפות המקובלות היו מלאות טעויות ושיבושים ביחס למציאות, לחיים ולאדם.

וכאן ספגה הנצרות את מכת המחץ! משום שזהו שקר שקל להפריכו, וכך נחשף הזיוף שבו! ומשום שהוא מצוי במרחב שבו נתן האלוהים לשכל האנושי חופש כדי שיבקש את האמת. זאת בהיות השכל מצויד בכל הכישורים המאפשרים לו לגלות את האמת ולבסס אותה. [האלוהים] לא הטיל על האדם חובה להאמין בהשקפה מסוימת! אין צורך שנחזור על דבריו של מר אבו אל-חסן אל-גנדי, שתיאר באופן תמציתי ומדויק את השפעתה של מכת המחץ הזאת על הסכיזופרניה הקשה, בספרו החשוב **מה הפסיד העולם בשל שקיעת המוסלמים**:

ואולם, השגיאה הגדולה ביותר של אנשי הדת באירופה, והפשע הגדול ביותר שהם ביצעו נגד עצמם ונגד הדת שייצגו, היו שהם החדירו לתוך כתבי הקודש הדתיים שלהם מידע אנושי ומוסכמות של התקופה על ההיסטוריה והגאוגרפיה ומדעי הטבע, דברים שהיו בבחינת שיא הידע המדעי באותה תקופה, אמיתות ודאיות שאיש מאנשי התקופה לא פקפק בהן, אולם אין הן השיא שהמדע האנושי יכול להגיע אליו.

ובתקופה שבה [ידע זה] היה התכלית שהמדע האנושי הגיע אליה, האדם לא האמין שהוא [הידע] עשוי להשתנות או שאפשר להפריכו. המדע האנושי מתפתח בהדרגה, ומי שבונה עליו את דתו בונה ארמון על גבעה של חולות נודדים. ייתכן שהם עשו זאת מתוך כוונה טובה, אולם [בכך] ביצעו פשע גדול ביותר נגד עצמם ונגד דתם. אכן, זאת הייתה הסיבה למאבק ביש המזל בין הדת ובין השכל והמדע, מאבק

שהדת הובסה בו תבוסה משפילה, ואנשי הדת נפלו נפילה שממנה לא קמו יותר. זאת הייתה דת שמדע אנושי היה מעורב בה, ואמת ושקר, טהור ומזויף שימשו בה בערבוביה. התוצאה הנוראה הייתה שאירופה הפכה להיות לא־דתית. אנשי הדת לא הסתפקו בדברים שהחזירו לספריהם המקודשים, אלא למדו את כל המידע בתחום הגאוגרפיה, ההיסטוריה ומדעי הדת, שעבר מפה לאוזן והתפרסם בציבור, והוזכר על־ידי מבארי התורה והאוונגליון ופרשניהם. הם העניקו למידע זה נופך דתי והפכו אותו לאוסף של כללים דתיים ועקרונות שחובה להאמין בהם ולזנוח מה שמנוגד להם. הם חיברו בנושא זה ספרים וחיבורים וכינו גאוגרפיה זאת שאין בה שום ממש "גאוגרפיה נוצרית" (Christian Geography). הם נאחזו בה בציפורניהם והכריזו על כל מי שלא קיבל אותה שהוא כופר.

זה קרה בעידן שבו התפרץ באירופה הר הגעש של הנאורות. מדעני הטבע והמדעים המודרניים ניפצו את שלשות המסורת הדתית. הם הפריכו את ההשקפות הגאוגרפיות הכלולות בספרים אלה וביקרו אותן בתקיפות ובגילוי לב. כן טענו שאין בהן אמונה דתית אלא אמונה בנסתר, והכריזו על הגילויים והניסויים שהם ערכו. הכנסייה הוכתה בתדהמה ומנהיגיה באירופה הכריזו עליהם שהם כופרים. [הכמרים] התירו את דמם והפקירו את ממונם [של המדענים] לטובת הדת הנוצרית, והקימו בתי דין חוקרים שתפקידם היה, כמו שאמר האפיפיור, "להעניש את האתאיסטים ואת המינים שנפוצו בערים, בבתים, בנקיקים, ביערות, במערות ובשדות!"... [הכנסייה] השתדלה והתאמצה, ביצעה את עבודתה במסירות ועשתה כל שהיה ביכולתה שלא להותיר

בעולם הנוצרי שום גורם המתנגד לכנסייה. חקרה ודרשה בכל רחבי הארץ, ספרה את נשימותיהם של האנשים ובדקה את מה שמסתתר במוחם, עד שמדען נוצרי התבטא באומרו: "בן אדם אינו יכול להיות נוצרי ולמות במיטתו" (הוא התכוון למוות טבעי).

מעריכים שכתוצאה מבתי דין אלה, שמספרם הגיע לשלוש מאות אלף, הועלו על המוקד שלושים ושניים אלף בני אדם! בהם גם מדען הטבע הידוע, ברוננו,⁴² שהכנסייה נקמה בו בשל קביעותיו, שהחמורה שבהן הייתה כי קיימים עולמות רבים. הוא נדון למוות והכנסייה המליצה שלא תישפך אף טיפה מדמו! פירוש הדבר היה שהוא יישרף חיים, וכך היה! גם על מדען הטבע המפורסם, גלילאו, הושת עונש מוות, וזאת מכיוון שהיה משוכנע שהארץ מסתובבת סביב השמש! כאן התקוממו המחדשים הנאורים, סבלנותם פקעה, והם החלו להילחם באנשי הדת, בניציגי הכנסייה ובראקציונרים. הם תיעבו כל מה שהיה קשור בהם והתייחס אליהם, כמו אמונה, חינוך, ידע דתי, מוסר וערכים. בראש ובראשונה שָׁטְמו את הדת הנוצרית, ואחריה את הדתות בכלל. כך הפכה המלחמה בין גדולי המדע וההשכלה למנהיגי הדת הנוצרית (או נכון יותר: דת פאולוס) למלחמה כוללת בין המדע לדת! המהפכנים החליטו שהמדע והדת הם שתי צרות שאינן חיות בשלום, ושהשכל והסדר הדתי הם שני ניגודים שאינם יכולים לעלות בקנה אחד, ומי שמקבל את האחד פונה עורף לאחר, ומי שמאמין באחד כופר בשני. כשהם הזכירו את הדת הם הזכירו את הדם הנקי שנשפך למען המדע והמחקר, ואת הנפשות החפות מפשע שנפלו קורבן לאכזריותם של

הכמרים ולמדוחי השטן שלהם, וראו לנגד עיניהם פנים קודרות וזועפות, מצח זועם, עיניים היורות גצים, חזה צר בעל מראה חמור ומוחות נבערים ומטומטמים. בלבם התעורר גועל כלפי [הכמרים] והם נשבעו לשנוא אותם ואת כל מה שהם מייצגים, וכך המליצו גם בפני האחרים, והפכו יחס זה לדבר שהתמיד גם אחרי מותם!

למהפכנים אלה לא היו סבלנות וסובלנות לחקור ולהעמיק חשוב, ולא ענווה ואורך רוח, ולא שכל ושיקול דעת שבאמצעותם ישכילו להבחין בין הדת ובין אנשי הדת שנטלו לעצמם מונופול לדבר בשמה, ולהפריד בין האחריות והערבות שניתן לייחס לדת ובין הקיפאון והעריצות והמצג הכוזב שניתן לייחס לאנשי הדת. הם [לא היו צריכים] להזניח את הדת כמו שזונחים דבר חסר ערך... אולם הזעם והשנאה כלפי אנשי הדת, והחיפזון... לא אפשרו מתינות ועיון מדוקדק בנושא הדת, כמו שקורה בדרך כלל אצל מהפכנים, במרבית התקופות ובמרבית הארצות!!!

אלה, בקיצור ובהכללה רבה, החשובות שבנסיונות הקשות הקשורות בסכיזופרניה הקשה שאירופה סובלת היום מהשלכותיה האומללות, ועמה סובלת, למרבה הצער, האנושות כולה, השותה את קובעת התרעלה שלהן. זאת "הדת" שאירופה מרדה בה... אחר כך הלכו בעקבותיה התוכים והקופים בעולם כולו,⁴³ בלי להבחין בין דת לדת!

זאת "הדת" שאירופה מרדה בה... הדת שקווי המתאר שלה הושחתו מאז עשתה את הצעד הראשון. ואז זויפו המאפיינים האלוהיים שלה והגותה השמימית, ערכיה ויסודותיה... זיוף משוקץ!

43. קוטב מתכוון כאן למודרניסטים בעולם האסלאם, המחקים נורמות מערביות.

ואלה הם "אנשי הדת" אשר ביצעו פשע זה נגד עצמם ונגד הדת, ונגד האנושות מוכת הגורל, בהנהגת המערב החש טינה כלפי הדת המזויפת וכלפי אנשי הדת המזייפים! כל זה קשור, השבח לאל, בנסיבות אירופיות בלבד, לא בנסיבות כלל־אנושיות או כלל־עולמיות. הן קשורות בדת מסוימת ולא באמת הדתית. הן מתייחסות לפרק זמן מסוים בהיסטוריה, והאנושות מסוגלת להיוושע מהשפעותיה האומללות כשתפקח את עיניה ותראה את האמת שמאחורי העשן המיתמר מן המלחמה ההיסטורית!

ואולם, הצלה זאת כלל אינה יכולה לבוא בדרך החשיבה המערבית. היא לעולם לא תנבע מן החשיבה הכבולה באזיקי ההיסטוריה המרה הזאת, ובמשקעים של המערכה האומללה ובגלים שהיא הקימה הפיחה בהגות ובמצפון, בספרות ובאמנות, במדיניות ובכלכלה ובכל תחומי החיים שיוסדו על בסיס הסכיוזופרניה הקשה, אחרי ששורשיה העמיקו חדור באדמת המערב מוכת הגורל!

הסתיים עידן האדם הלבן

אומר הפילוסוף האנגלי בן התקופה, ברטרנד ראסל:⁴⁴

הסתיימה התקופה שבה שלט האדם הלבן. שלטון נְצַח שלו איננו חוק טבע. אני סבור שעל האדם הלבן מעולם לא עברו ימים של שביעות רצון כמו שעברו עליו בארבע המאות האחרונות... הרוסי הוא האדם הלבן היחיד שנקרתה בפניו ההזדמנות להרחיב את השפעתו באסיה. העמים האסייתיים שונאים את הקולוניאליזם, אך אינם סבורים שלקמלין יש מטרות קולוניאליות... כי לא התנסו בו... בעוד שבמשך דורות ארוכים כרעו תחת נטל שלטון האדם המערבי והחלו

44. Bertrand Russell (1872–1970).

לשנא זאת. לפיכך אינני סבור שלמדינות המערב יש סיכוי באסיה, אולם אני סבור שהודו תחיה בהרמוניה עם העולם המערבי. אבל העולם הערבי, וכן מצרים ופקיסטן, יתקרבו למחנה הקומוניסטי!

ברטרנד ראסל פרסם את נבואתו זאת בשנת 0591. נדמה היה שהאירועים שבאו אחר כך, ובמיוחד נפילתה של סין בידי הקומוניזם, אימתו נבואה זאת בבסיסה... אולם אנחנו רואים שמדובר בדעה בעלת שורשים שטחיים, שהנחות היסוד שלה רופפות ומניעיה מטריאליסטיים. דבר זה אינו צריך להתמיה אצל הוגה דעות מערבי, תהא אשר תהא רמת חופש המחשבה שהוא נודע בה... הוא אסיר של מחשבה, סביבה ומורשת של ציוויליזציה מוגדרת שאינן מאפשרות לו לחשוב על מה שמעבר להן, או להשתחרר מכבליהן כדי לראות את העניין בצורה כוללת, מזווית אחרת, חדשה!

השאלה עמוקה בהרבה...

הסתיימה התקופה שבה שלט האדם הלבן, מכיוון שהציוויליזציה של האדם הלבן מיצתה את תכליתה המוגבלת והמיידית ואין ברשותה דבר שהיא יכולה להעניק לאנושות, כמו הגות, הבנות, עקרונות וערכים המתאימים להנהגת האנושות והיכולים לאפשר לה פיתוח וקדמה אמיתיים... פיתוח וקדמה לפרט האנושי, לערכי האדם ולחיי האדם...

[הציוויליזציה המערבית] נפגעה, או כמעט נפגעה, מעקרונות, אחרי שהביאה לעולם את ה"מגנה כרטא" האנגלית, ואת עקרונות המהפכה הצרפתית ועקרונות חופש הפרט ששלטו במה שנקרא "הניסיון האמריקני". כל אלה היו ערכים מוגבלים שהיו מקובלים בתקופות מסוימות והתייחסו למציאות מוגדרת ולמצבים מיוחדים. הם לא היו בבחינת פיקדון ארוך טווח שראוי לו להתקיים פרק זמן ממושך יותר משהתקיימו אותם עקרונות בני חלוף! כולם היו

מנותקים מן המקור הגדול ששום סדר חברתי לא ייכון בלעדיו, ולא יתקיימו עקרונות וערכים אלא אם הם נובעים ממנו ומתבססים עליו: המקור האמוני הקשור באלוהים, והפרשנות הכוללת של היקום, ומרכזיות האדם בתוכו, ומטרת קיומו האנושי... [ואילו] שם היו ערכים מוגבלים, בני חלוף, כי במקור הם היו ערכים מנותקים!... "צמח השטן", שאין לו שורשים בעומק הטבע האנושי, כי הוא איננו מגיע מן המקור שממנו מגיע הטבע האנושי.

מכיוון שהערכים לא צמחו מאותו שורש ולא נבעו מאותו מקור, היסודות שעליהם קמו, הכלים שבהם השתמשו והדרך שהלכו בה לא התחשבו בצרכיו האמיתיים של האדם, הנובעים מטבע בריאתו וממקור יצירתו. הם הזניחו בצורה פושעת את היסודות החשובים ביותר, אלה שרק בזכותם האדם הוא אדם. ולא זו בלבד שהזניחו אותם, אלא השליכו בגסות ובאלימות...

כל זה קרה באשמת אותן נסיבות חמורות שהצמיחו את הסכיוזופרניה הקשה, ולכן הציוויליזציה [המערבית] קמה על יסודות עוינים לדת... יסודות הגותיים, פולחניים ומעשיים... לכן היא צעדה בדרך מנוגדת לאמת האנושית, לצרכים האמיתיים של בני האדם ולערכים הנכונים שראוי כי יטביעו את חותמם על חיי האדם ויאפיינו את מותר האדם.

משום כך החל האדם לסבול סבל רב מן הציוויליזציה, אשר במקור קמה, או נטען שקמה, לשרת אותו, לקדמו ולגרום לו אושר... וכאשר הציוויליזציה מתנגשת עם האדם, אחרי זמן ממושך או קצר שבמהלכו האדם נאבק בציוויליזציה, מתייסר ומקריב קורבנות, סובל אבדות ומרורים, התוצאה ההכרחית היא ניצחון האדם, שהרי הוא העיקר, וטבע הבריאה שלו עמוק יותר ונצחי יותר מהציוויליזציות המתרגשות עליו...

וכאשר זהו מדד ההישרדות, הרי שהרוסי ניצב יחד עם האנגלי והאמריקני, ועם הצרפתי והשוויצרי והשוודי ושאר הלבנים, על

אותה מדרגה... יתר על כן, דומה שדווקא הרוסי נותר מאחור, עם המשטר הדיקטטורי שלו שאינו מסוגל לשרוד ללא אמצעים משטרתיים נתעבים, ללא מרחצאות הדמים ומסעות הטיהורים התקופתיים, ומחנות המעצר ומחנות המוות... זאת בשל עוצמת ההתנגשות שלו עם הטבע האנושי הן בכללים והן בפרטים!

המרקסיזם, בהיבט התאורטי שלו, מבוסס על בורות עמוקה ביחס לנפש האדם, לטבע ולהיסטוריה שלו, נוסף על בורותו העמוקה בנוגע לאמת הקוסמית ולפרשנות היקום והחיים. זאת מכיוון שהוא מתאר את כל המניעים האנושיים כמבוססים על הרעבתנות של הכרס ועל המאבק על חתיכת לחם, ומסביר את כל התנועות ההיסטוריות כנובעות מהשתנות אמצעי הייצור... בכך הוא מבטל את המאפיינים הייחודיים של האדם, המבדילים בין ההיסטוריה שלו להיסטוריה של הבהמה! הוא גם מבטל בכך את המשימה החשובה ביותר של האדם, והיא: היותו הגורם הפעיל הראשון במעלה על פני האדמה ובמהלך שלביה השונים של ההיסטוריה... ועוד, המרקסיזם, באופן בלתי־צפוי, מתאר את העתיד ריק מכל מורשת אנושית, וקובע שהאנשים יהפכו למלאכים טובים, כשכל אחד ייצר את המקסימום שהוא יכול וייקח רק את המעט שיספק את צרכיו... והכול ללא פיקוח, ללא ממשלה, ללא אמונה מן השמיים שתעורר אצלו רצון לגן עדן או חשש מפני גיהינום, וללא כל סיבה הגיונית... לבד ממהפך הקהל הפלאי שיתרחש בטבע האדם, אך ורק כתוצאה מהריסת גורמי הבורגנות וממסירת השלטון לפרולטריון.

ואם תפיסה "מדעית" (!) זאת של העתיד נראית מטופשת, הרי התפיסה [המרקסיסטית] של ההיסטוריה מצטיינת גם היא בבורות "מדעית" בהכרת האמת של הנפש האנושית ושל הטבע וההיסטוריה שלה במידה שווה. ומכיוון שבורות עמוקה וטיפשות מתנשאת הן בסיס התפיסה המרקסיסטית, איננו מצפים שאי־פעם

תקום על יסודותיה מציאות חיים מעשית, אלא אם תהיה בה, בצורה שרירותית, אותה מידה של רצון עקשני שיש בתפיסה המרקסיסטית להדחיק את אמיתות הטבע האנושי, אותו טבע המנוגד בתכלית לתפיסה זאת.

ומכאן שבשעת יישומו המעשי היה המרקסיזם צריך לוותר על עקרונותיו המרקסיסטיים המקודשים ביותר! ויתור זה, שהיה כמעט מלא, הפך אותו לאידיאולוגיה מתפתחת, שעה שאין אידיאולוגיה שמקבצת לתוכה "דברים הכרחיים" כמו ההשקפה המרקסיסטית! ההשקפה "המדעית" המרקסיסטית התרסקה תחת מהלומות פטישי הטבע האנושי במרבית סעיפיה המרכזיים. לא נותרו [ממנה] כי אם המדינה והמערכות המשטריות-דיקטטוריות שרוסיה הכירה אותן היטב בתקופת הצארים! בהתאם להשקפה שהתנפצה, המדינה הייתה אמורה להיות כעת, אחרי שעברה חצי־מאה בערך, בדרכה אל השקיעה והחידלון... אולם כל אחד יודע שהמדינה שם מתעצמת מיום ליום ובולעת הכול, בכלל זה את העם עצמו!

אולי אחד הפרדוקסים המעניינים הוא ש[דווקא] במסגרת המרקסיזם, המניח כי בסופו של דבר ייתכן קיום של חברה ללא ממשלה, הפכה הממשלה לדבר היחיד שיש לו קיום! זאת מכיוון שלפרט, לעם ולטבע האדם אין קיום בצלה של מערכת זאת! המרקסיזם, כאסכולה, איננו יותר מבורות מדעית שאין כדוגמתה. אשר למדינת המשטרה שקמה בשמו, הרי זה משטר שרוסיה מכירה מאז ימי הצארים. זהו משטר שעמים שונים יכולים לשאתו זמן מה, אולם בני האדם החשים את קיומם האנושי אינם מסוגלים לסבול תקופה ארוכה... אפילו העמים הכורעים תחת עולו, מטבעם הריהם מתנגדים לו בצורה נחרצת, אף על־פי שקודם לכן נכנעו במשך תקופה ארוכה למשטר הצארים העריץ. [המשטר המרקסיסטי] איננו חי כי אם בחסות הטרור. זאת למרות שהמפלגה הקומוניסטית הקטנה שולטת על משאבי המדינה ויש

לה מונופול על מקורות ההכנסה והקיום, דבר המבטיח לה כניעה מצד האזרחים. גם הבולשביזם של הצעירים, המושג באמצעות הארגונים המיוחדים של ילדים ונוער, גם שליטת המדינה במכשירי ההדרכה ובהעברת המידע, גם אימוץ האידיאולוגיה הקומוניסטית על-ידי המורים כולם, גם מסעות הטיהור נגד כל מי שנחשד בחוסר נאמנות למשטר הקומוניסטי, [אינם מסתירים את העובדה שהמשטר חי בחסות הטרור]... התוצאה הבלתי-נמנעת היא שמשטר כזה יגיע לדרגה כזאת של שנאה והתנגשות בטבע האנושי, שכל האמצעים החמורים האלה לא יועילו לו לחוש בטוח מפני התקוממות ההמון, או, במילים אחרות, מפני התקוממות הטבע האנושי, שאיננו מסוגל לסבול משטר עושק כזה במשך זמן רב. הסימן לכישלוננו של כל משטר הוא כאשר קיומו מובטח בדרך של טרור בלבד.

ולכן נבואתו של ברטרנד ראסל נראית בעלת שורשים שטחיים, הנחות יסוד רופפות ומניעים מטריאליסטיים. היא איננה חורגת ממסגרת החשיבה המטריאליסטית המוגבלת. בכל מקרה, הוא [ראסל] אסיר של הציוויליזציה המטריאליסטית.

הסוגיה עמוקה יותר ורחבה בהרבה. מדובר בבעיה של ציוויליזציה שצמחה בהיעדר אלוהים וללא תורת החיים שלו; בעיה של מערכות חברתיות, שיטות הגותיות ואסכולות פוזיטיביסטיות שאינן נובעות מן המקור הנכון היחידי, ולכן אינן מעניקות לאדם את הפרשנות הנכונה היחידה לאמת של הבריאה, לקשר שלה לבוראה, לאמת של [קיום] האדם, למרכזיותו בבריאה ולמטרת קיומו האנושי, ו[אינן מעניקות לו את] האמצעים להשגתה המתוכננת.

זאת הסכיוזופרניה הקשה שכל מערכות השלטון בעולמו של האדם הלבן שוות בכך שהן מבוססות עליה. שווים בכך הרוסי, האמריקני, האנגלי, הצרפתי, השוויצרי והשוודי... וכל שאר האנשים ההולכים בעקבותיהם במזרח ובמערב גם יחד. אין הבדל

אמיתי בין כל המערכות האלה מבחינת המקור הפוזיטיביסטי שלהן! אין חשיבות לכך שדלתות הכנסיות באמריקה הקפיטליסטית למשל, פתוחות, בעוד שברוסיה הקומוניסטית הן נעולות, או שבשוודיה הסוציאליסטית, עם הבטחת חופש האתאיזם, הן מוזנחות, באין דורש!

אין משמעות להבדלים הצורניים, כל עוד המערכות החברתיות והאסכולות הפילוסופיות בארצות אלה כולן אינן נובעות מן התפיסה האמונית האלוהית, שהיא היחידה היכולה להבטיח פרשנות נכונה לאמת של הבריאה, לקשר שלה לבוראה, לאמת של [קיום] האדם, למרכזיותו בבריאה ולמטרת קיומו האנושי... אלה האלמנטים הבסיסיים שמהם נובעים יסודות המערכת החברתית ותורות המחשבה הנכונות, המחוברות לטבע האמיתי של האדם ונענות גם לצרכים האמיתיים שלו.

זאת היא הבעיה, במלוא היקפה ועומק שורשיה. לא כפי שמתאר אותה, בתוך המסגרת המחשבתית, ברטרנד ראסל. בחשיבתו בגבולות המסגרת דומה ראסל לשאר הוגי המערב, אסירי סביבתם, [הכלואים ב] הציוויליזציה שלהם, בהיסטוריה האומללה שלהם תחת כנסייתם העושקת ובסכיוזופרניה הקשה שעיצבה את חייהם במהלך חמש מאות שנים מרות!
[כעת תשאלו בוודאי] אז מה?

אז קיימת ריקנות הגורמת ריקבון ברוחה של הציוויליזציה המערבית, ובכל האסכולות והמערכות שלה... ריקנות שרוח האדם נחנקת בה וערכו וסגולותיו מתדרדרים... בעוד החפצים נערמים וערכם מאמיר ועולה על ערך האדם!

זאת ריקנות המאיימת לבלום את צמיחת חיי האנושות ואת הקדמה. יתרה מזו: היא מאיימת לגרום לנסיגה ולהתדרדרות, אף על-פי שהתוצר החומרי הגיע לשיעורי ענק ולמרות ההישגים

המדעיים והקדמה התעשייתית. זאת משום שאיש לא דאג לטבע בריאתו של האדם עצמו ולצרכיו האמיתיים כאשר הוקמה המערכת התרבותית שהוא שולט בה!

הזוהר של הציוויליזציה המטריאליסטית אינו מצליח לענוור את עינינו מלראות את המסכנות שהאנושות החלה לסבול ממנה בצלה של ציוויליזציה זאת. ירי הטילים ושיגור החלליות אינם מצליחים להסיח את דעתנו מן השפל שאליו התדרדרו האדם ויסודות האדם! האדם הוא הנכבד ביותר על פני האדמה. הוא היצור העיקרי והוא הממונה על גורלו של העולם. כל דבר בעולם נועד לשרת אותו, או ראוי שישירת אותו, והאנושיות שלו היא היסוד הנעלה המלמד על מידת ההתעלות של העולם או על מידת ההתדרדרות שלו. אושרו הרוחני הוא אבן הבוחן להרמוניה שלו – או להתנגשות הציוויליזציה שהוא חי בה – עם הטבע שלו.

לכן אנחנו עדים להתדרדרות האדם בתכונות האנושיות שלו ובאידאלים הקשורים לערכי אנוש...

לכן אנחנו עדים להיותו עבד של המכונה, חומר דלק עבורה, או להיגררותו אחריה בהכנעה...

לכן אנחנו עדים להתדרדרות האידאלים שלו, החוכמה שלו, ערכי המוסר שלו...

לכן אנחנו עדים לצניחת יחסי המין שלו לשפל נמוך מזה של בהמה...

לכן אנחנו עדים לכך שיעדיו הבסיסיים [כאדם] מושבתים, קמלים, נסוגים.

לכן אנחנו רואים אותו אומלל, דואג, נבוך; סובל כפי שלא סבל מעולם בהיסטוריה שלו מאומללות, ממסכנות, ממחלות עצבים וממחלות נפש, מסטיות, מהזיות, משיגעון, מפשע...

לכן אנחנו רואים אותו בורח מעצמו, מִפְּחָדִים ומדאגות שהציוויליזציה המטריאליסטית מקיפה אותו בהם, וכך גם מערכות החברה, המדינה, המוסר וההגות.

לכן אנחנו רואים אותו נבוך לגמרי, מכלה את הזמן מתוך מיאוס ושעמום בסמים ובמשקאות משכרים הממיתים את גופו, את רוחו ואת עצביו, או במחשבות דיכאוניות שהאפקט שלהן דומה לסמים ולמשקאות חריפים; או באסכולות [פילוסופיות] של ייאוש עמום, או של עצב חסר אונים, או של אובדן מכאיב... כמו באקזיסטנציאליזם⁴⁵ ובשיטות פילוסופיות אומללות אחרות. אנחנו רואים אותו קובר את צאצאיו בחיים, או מוכר את ילדיו, כדי לקנות בהם מקררים ומכונות כביסה חשמליות, כפי שדוֹנָח בידיעות מאירופה ההולכת לאבדון...

לכן אנחנו רואים אותו במצב חמור כזה... [ואז אנו מבינים ש] כל מה שהמדע הגיע אליו הוא התנתקות מרוח האדם, באמצעות הקלות בתחום החומרי ותוספת נוחות לציוויליזציה... [המדע] לא שינה במאומה את כיוון ההתדרדרות של האנושות, את האומללות שממנה היא סובלת ואת המסכנות העוברת עליה... אך שוב... [הוא לא שינה מאומה גם] בכישלונה של ציוויליזציה זאת ובסופה הקרֵב... ובצורך הדחוף במערכת אחרת, יציבה, נקייה בבסיסה מן הליקויים היסודיים שקלקלו את חיי האדם וגרמו לו להחמיץ את פְּרוֹת המדע, הידע והקדמה התרבותית... מערכת שתאפשר

45. להיות קיים=exist. פילוסופיה של התודעה, שהייתה אופנתית בשנות החמישים והשישים של המאה העשרים בצרפת (ונושאיה היו ז'אן פול סארטר ואלבר קאמי). היא נקראת כך משום שהיא עוסקת בשאלת תכלית קיומו של האדם. האקזיסטנציאליזם מעלה על נס את ערך החירות בעולם נטול השגחה אלוהית. טענתו הבסיסית היא שכל פעולה היא תוצאת בחירתו של האדם ואיננה מכוונת על-ידי כוח עליון. פעולה זאת קובעת את ה"אני" האנושי, ובלעדיה ה"אני" נעדר מהות. מכאן נובעת הסיסמה: הקיום קודם למהות.

לאנושות להגשים את מטרת קיומה האנושי, כרצון בוראה הכביר, ולנצל את השכל, את המדע ואת המחקר בצורה שונה, שתתאים לצרכיה האמיתיים ולדרישות הטבע המושרש בה.

עידן האדם הלבן הסתיים, הסתיים. בין אם הוא רוסי או אמריקני, אנגלי או צרפתי, שוויצרי או שוודי. הסתיים משום שעידן הסכיוזופרניה הקשה שפְּשָׁתָה בהיסטוריה של אירופה ובכל האסכולות והתורות והמבנים שקמו במערב. סימן את קצו של עידן האדם הלבן.

אין מנוס מהצבת כל האסכולות, התורות, המערכות והמבנים שחיי האדם בנויים עליהם על בסיס של תפיסה אמונית...

אין מנוס מפרשנות נכונה ליקום ולמרכזיות האדם בו, ולמטרת קיומו האנושי... פרשנות נכונה, תפיסה התואמת את האמת כפי שהיא במציאות, ולא כפי שרואים אותה האנשים בעיני שכלם המוגבל ו[בעיני] תאוותיהם, רצונותיהם וההתרשמויות המשתנות שלהם, כל אלה הם צורך חיוני של החיים האנושיים...

הרי זה מה שהזנח על-ידי הציוויליזציה של האדם הלבן, שאף נלחמה בו מלחמת חורמה, [מלחמה] שכל המערכות השולטות במערב ובמזרח גם יחד השתתפו בה במידה שווה. האדם נותר אדם מאז היבראו; הוא זקוק לאמונה שתְּחִיה את לבו, [אמונה] אשר ממנה ינבעו תפיסות העולם שלו, שיספקו פרשנות מקיפה לחייו וליקום שסביבו, ליחסיו וליחסי היקום עם הבורא הנעלה... אמונה שתציב בפניו יעדים גדולים ממהותו העצמית, מקיפים מן הדור שהוא נמנה עמו, רחוקים מן ההווה שלו וגבוהים מן המציאות; [יעדים] שיקשרו אותו אל מהות נעלה; מהות שתפקח ותשלוט עליו, שהוא יאהב אותה ויפחד מפניה, שיישָׁמר מפני כעסה וישאף לְרָצוֹתָהּ, שיצפה לעזרתה בעשיית הטוב ויִיבוֹשׁ מפני התוכחה שלה בעשותו רע; שיבקש את גמולו הצודק והשלם ממנה, אותו גמול המוענק לאדם כפיצוי על מה שהפסיד כשנלחם ברוע בחיי העולם

הזה – מהות שיקשור בה את כל חייו ויקבל ממנה את סדר חייו, את השיטות להגותו ולהתנהגותו, ובאותה מידה גם את טקסי הפולחן שלו... כך יהפכו חייו ליחידה אחת נכונה, בלי סכיזופרניה ובלי סתירה פנימית...

האדם עסוק חלק מזמנו בסיפוק צרכי גופו ובמוצרים הנלווים אליהם, לְכִלְיָהֶם ולסוגיהם השונים, ובסיפוק ההנאות החושיות שלו, בגוונים ובטעמים שונים... אולם סיפוק צרכים אלה וכל הכרוך בהם אינו ממלא את ההוויה האנושית ואינו ממלא את שאר הצרכים האנושיים. צורך זה לא יבוא על סיפוקו בטרם יפעם ביצור האנושי צורך אחר. זהו צורך שהאוכל לא ישביעו, השתייה לא תרווה אותו, הלבוש לא יכסהו וכל מיני הרכוש לא יביאו לו רגיעה... זהו צורך מסוג אחר. צורך באמונה בכוח הגדול מן האדם, בעולם גדול מן העולם המוחשי ובמרחבים גדולים יותר מן העולם הזה... צורך בהרמוניה בין עולמו הפנימי של האדם ובין המציאות שהוא חי בה, בין החוקים השולטים על עולמו הפנימי ובין החוקים השולטים בחייו, בין שיטת ההתנהלות העצמית שלו לשיטה שבה מתנהל היקום שסביבו. צורך באלוהים אחד, אשר ממנו הוא מקבל את חוקי לבו ואת חוקי החברה שלו באותה מידה...

שום סדר חיים איננו מעניק אושר ליצור האנושי אלא אם הוא מביא על סיפוקם את הצרכים הרבים המצויים בהווייתו האחת... ותרבות האדם הלבן חסרה תכונה זאת!
ובגלל סיבה זאת, נוסף על שאר הסיבות, הסתיים עידן האדם הלבן...

זעקות אזהרה

וכעת עולות מכיוונים שונים זעקות המתריעות מפני ההתנהלות הקלוקלת של האנושות בצלה של הציוויליזציה המטריאליסטית

הזאת, הנטולה אמונה בה במידה שהיא נטולה רוח אנושית – הציוויליזציה של האדם הלבן. זעקות אלה הן מכמה סוגים... פעם הן מזהירות מפני התדרדרות האנושות כולה אל התהום. פעם אחרת הן מזהירות מפני ההתדרדרות שלה למרקסיזם! שונות הן גם ההצעות להדיפת הסכנה הזאת או האחרת...

ואולם, כל ההתרעות הן בבחינת ניסיונות סרק, כי אין הן מטפלות בבעיה מן היסוד ואינן חוזרות אל השורשים העמוקים והרחוקים באדמת אירופה! מתוך הזעקות האלה וגם מתוך ההצעות האלה מתבררת לנו מידת קוצר הראות ומידת העיוורון (!) שבמנטליות המערבית! ואנחנו כמעט רואים את המבולבלים האלה, כלואים בתוך כלוב של מדע! כשרגליהם אזוקות, וכשהם רוצים לקפוץ, הקפיצה הרחוקה ביותר שלהם היא בתוך הכלוב! או שהם אסירים בתוך כלוב המציאות, בלי יכולת לראות את מה שמאחוריו! תופעה זו מטילה עלינו, אנשי התורה האסלאמית, אחריות כבדה... מכיוון שהישועה האמיתית לאנושות שמהותה האנושית מאוימת לא תבוא אלא על-ידי ניפוץ הכלוב הזה, היציאה ממנו, ראיית המצב כולו מזווית עצמאית לגמרי, הגשת תפיסה כוללת ומקיפה לבעיה והצעת פתרון יצירתי, הנובע מן התפיסה המקיפה, החדשה.

איננו רוצים להקדים את המאוחר... הבה נתחיל בהצגה של שני מודלים של זעקות המתריעות מפני סכנה ושל ההצעות המוגשות מן הזווית קצרת הראות, או הזווית של העיוורון! אחד המודלים האלה שייך למדען דגול, בן המאה הזאת, דוקטור אלכסי קרל.⁴⁶ המודל

46. Alexis Carrel (1873–1944) רופא צרפתי, זוכה פרס נובל ב-1912. פרסם ספר בשם: תעלומה ושמה: האדם. הציטוטים של קרל תורגמו מתוך הגרסה האנגלית של הספר: *Man – the Unknown*, New York and London: (Harpers & Brothers Publishers, 1935). עותק PDF של הספר מופיע באתר האינטרנט www.h3manth.com/Alexis_Carrel_ManTheUnkown1935

האחר שייך למדינאי חשוב, בן הדור הזה, מר דאלס,⁴⁷ שר החוץ האמריקני...

הדוקטור אלכסי קרל כתב ספר, שתרגומו הערבי בן 673 העמודים, בפורמט בינוני, וכותרתו: **תעלומה ושמה האדם**, מכיל כתב אישום נגד הציוויליזציה המטריאליסטית המודרנית, משום שהיא המיתה את המאפיינים החשובים ביותר של האדם. הוא הרים בספר קול זעקה רמה נגד הסכנות המאיימות על המין האנושי בגין התוקפנות המכוונת נגד חוקי הטבע, חוקים שאינם מותרים את מתנגדיהם ללא עונש. הוא הכריז [בספר זה] שהמדע פור בכל הנוגע לאמת על האדם, ואף בנוגע לאמתות הפשוטות ביותר, הקשורות בעצמות בריאתו הפיזית.

להלן נביא לקט של קטעים מעדות זאת ומזעקת הסכנה הרמה שבה, וגם מהצעותיו [של קרל] שנועדו לקדם את פני הסכנה הפתאומית:⁴⁸

מטרתו היחידה של ספר זה היא להעמיד לרשותו של כל אדם אוסף של ידיעות מדעיות הקשורות בבני האדם של תקופתנו. אנחנו מתחילים להבין את חולשתה של הציוויליזציה שלנו. רבים רוצים להתנער מן הדוגמות שהחברה המודרנית הטילה עליהם. ספר זה נכתב למענם וגם למען אלה המוצאים בקרבם את העוז להבין שקיים צורך לא רק בשינויים מחשבתיים, מדיניים וחברתיים, אלא במיגור הציוויליזציה התעשייתית ובהעלאת תפיסה אחרת של קדמה אנושית...

47. John Foster Dulles (1888–1959). שר החוץ האמריקני מ-1953 עד מותו.

48. הקטעים שלהלן לוקטו על-ידי קוטב מכל דפי ספרו של קרל, תוך כדי דילוגים, שקוטב איננו טורח לסמן.

הציוויליזציה המודרנית מוצאת את עצמה במצוקה, כי היא אינה הולמת אותנו. היא פותחה ללא שום ידע בנוגע לטבע האמיתי שלנו. היא נולדה מן השיגעונות של הגילויים המדעיים ותאוות בני האדם, חזיונות ההבל שלהם, התאוריות שלהם ומאוייהם. אך למרות העובדה שהיא פותחה במאמצינו, אין היא מותאמת למידה ולצורה שלנו... במסגרת ארגון החיים התעשייתיים הוזנחה לחלוטין השפעת בית החרושת על מצבם הפיזיולוגי והמנטלי של הפועלים. התעשייה המודרנית מבוססת על העיקרון "מקסימום תוצר במינימום מחיר", כדי שאדם אחד או קבוצת בני אדם יוכלו להרוויח סכום כסף גדול ככל האפשר. היא התרחבה בלי שמץ של מושג על טבע האדם המפעיל את המכונות, ובלי התחשבות בהשפעות הנגרמות לבני האדם ולצאצאיהם כתוצאה מדרך החיים המלאכותית שבית החרושת מטיל עליהם...

האדם חייב להיות אבן הבוחן לכל דבר. ואולם המציאות הנוכחית היא הפוכה: האדם זר בעולם שהוא יצר! הוא איננו מסוגל לתכנן את העולם למען עצמו, כי הוא חסר ידע מעשי הנוגע לטבע שלו. לכן היתרון העצום שהשיגו מדעי הדומם על פני מדעי החיים הוא אחד האסונות שמהם סובלת האנושות. הסיבה שנולדה מהאינטליגנציה שלנו ומהמצאותינו איננה הולמת, לא את קומתנו ולא את צורתנו. אנחנו אנשים אומללים. אנחנו מתדרדרים מבחינה מוסרית ושכלית... הקבוצות והאומות שבהן הגיעה הציוויליזציה התעשייתית לשיא ההתפתחות והקדמה הן, בדיוק רב, החברות והאומות שעליהן השתלטה החולשה. אלה שחזרתן אל הברבריות מהירה יותר. ואולם הן אינן מרגישות בכך. הן ניצבות ללא הגנה מפני התנאים העוינים שהמדע הביא

עליהן. האמת היא שהציוויליזציה שלנו, כדוגמת אלה שקדמו לה, יצרה תנאי קיום מסוימים, שמסיבות שאינן ברורות עדיין, הופכים את החיים עצמם לבלתיאפשריים. הדאגה והעצבנות שתושבי הערים בתקופתנו סובלים מהן נובעים מן המוסדות הפוליטיים, הכלכליים והחברתיים שלהם...

שום תועלת לא תצמח לנו מהגדלת מספרן של ההמצאות המכניות. אולי היה עדיף גם לא להקדיש תשומת לב רבה מדי לגילויים בתחום הפיזיקה, האסטרונומיה והכימיה. האמת היא שהמדע הטהור כלל אינו גורם לנו נזק ישיר, אולם כאשר יופיו הכובש משתלט על מוחנו ומשעבד את מחשבותינו בעולם הדממה, הוא הופך להיות מסוכן. האדם חייב להפנות את תשומת לבו אל עצמו ואל הסיבה לאוזלת ידו המוסרית והשכלית. מה התועלת בכך שמוסיפים לצייוויליזציה שלנו נוחות, פאר, יופי, גודל [וגם] בעיות, אם חולשתנו מונעת מאתנו להפיק מהם תועלת? אין ערך לבלות את הזמן במאמץ לשפר דרך חיים המביאה אותנו להתדרדרות מוסרית וגורמת לנו לאבד את האלמנטים האציליים ביותר של הגזעים הגדולים.

האדם הוא תוצר התורשה והסביבה, המנהגים וההגות שהחברה המודרנית מטילה עליו. כבר תיארונו איך מנהגים אלה משפיעים על גופו ועל הכרתו. אנחנו יודעים שהאדם אינו יכול להתאים את עצמו לסביבה שיצרה הטכנולוגיה, ושסביבה כזאת מביאה להתנוונותו. המדע והמכונות אינם אחראים למצבו הנוכחי. אנחנו האשמים. לא השכלנו להבחין בין האסור ובין החוקי. סתרנו את חוקי הטבע, ובכך ביצענו חטא שאין לו כפרה. הדוגמות של הדת המדעית והערכים התעשייתיים קרסו תחת כובד המשא של המציאות הביולוגית. החיים מגיבים באותה צורה כשהם

נדרשים לפלוש לשטח אסור. הם נחלשים והציוויליזציות קורסות. כי מדע החומר הדומם הוביל אותנו לארץ לא־לנו. ואנחנו קיבלנו בעיניים עצומות את כל מתנותיהם! כך הפך הפרט לצר מוחין, בעל התמחויות מוגבלות, פורק עול, לא אינטליגנטי, חסר יכולת לנהל את עצמו ואת מוסדותיו.

יקשה עלינו להיפטר מדוקטרינה ששלטה במשך למעלה משלוש מאות שנה על מוחם של האנשים המתורבתים... אם הציוויליזציה המדעית תיאלץ לסור מן הדרך שבה הלכה מאז תקופת הרנסנס, [דהיינו] לשוב לתצפית נאיבית של המוחשי, מיד יקרו דברים מוזרים. החומר יאבד את עליונותו. הפעילות השכלית תשתווה בחשיבותה לפעילות הפיזיולוגית. מקצועות כמו מוסר, אמנויות יפות ודת יהיו נחוצים כמו פיזיקה, ביולוגיה וכימיה. שיטות ההוראה הנוכחיות תיראינה מגוחכות. בתי הספר והאוניברסיטאות תיאלצנה לתקן את תכניות הלימודים.

מדעני הרפואה יישאלו על הסיבות לכך שהם מגבילים את התעניינותם למניעת מחלות אורגניות, [ואינם מתעניינים] במחלות מנטליות ובהפרעות נוירוטיות. כן יישאלו מדוע אינם מקדישים תשומת לב לבריאות רוחנית? ומדוע הם מבודדים את החולים במחלות מידבקות, ואינם מבודדים את אלה שמפיצים מחלות מוסריות ואתיות? מדוע הם מחשיבים למזיקים את ההרגלים הגורמים למחלות אורגניות, אך לא כן את ההרגלים הגורמים לשחיתות, לפשע ולשיגעון?

הכלכלנים יבינו שבני האדם חושבים, מרגישים וסובלים. על כן יש להגיש להם דברים אחרים, לבד מעבודה, אוכל ופנאי! הם יבינו שיש לבני האדם גם צרכים רוחניים, כפי שיש להם צרכים פיזיולוגיים. כך גם יבינו שהגורמים

למשברים הכלכליים והפיננסיים עשויים להיות מוסריים ואינטלקטואליים.

אזי לא נצטרך לקבל את המצב הברברי השורר בערים הגדולות, ואת עריצות בית החרושת והמשרד, ואת הקרבת הכבוד העצמי המוסרי למען האינטרס הכלכלי, או את הקרבת השכל למען הכסף; [לא נצטרך לקבל את כל אלה] כטובות שהציוויליזציה המודרנית מעניקה לנו. חובה לזנוח גם את ההמצאות המכניות המעכבות את ההתקדמות האנושית. הכלכלה לא תהיה יותר הסמכות העליונה בכל דבר. ברור כי שחרור האדם מן האסכולה המטריאליסטית יביא לשינוי במרבית שטחי חיינו. לכן, לדעתנו, החברה המודרנית תתנגד לו בכל כוחה...

בכל מקרה, חובה עלינו לעמוד על המשמר כדי שכישלון המטריאליזם לא יגרום לריאקציה רוחנית. כי כאשר הטכנולוגיה וההשתעבדות לחומר לא יצליחו, יחושו בני האדם צורך עצום לבחור בפולחן נגדי, פולחן השכל. עליונות הפסיכולוגיה מסוכנת לא פחות מעליונות הפיזיולוגיה, הפיזיקה והכימיה! פרויד גרם נזקים קיצוניים יותר מאלה שגרמו מרבית מדעני המכניקה! לצמצם את האדם לתחום השכלי שלו – הרי זה אסון, כשם שאסון הוא לצמצם אותו למנגנון הפיזיולוגי או הפיזי־מכני שלו. חייבים לחקור את התכונות הטבעיות של הפלזמה בדם, ואת האיזון היוני שלה, ואת יכולתה לחדור דרך הפרוטופלזמה... וכיצא באלה. נחוץ גם לחקור את החלומות, את התאווה המינית, את ההשפעות הפסיכולוגיות של התפילות, את זיכרון המילים... ועוד כהנה וכהנה. החלפת החומרי ברוחני לא תתקן את הטעות שנגרמה על־ידי הרנסנס. התרחקות מן החומר עלולה להזיק לאדם

יותר מאשר התרחקות מן השכל! הישועה תגיע רק בדחיית הדוקטרינות כולן.

זאת היא תמצית זעקתו של דוקטור קרל... ומה הן הצעותיו? מה הפתרון שהוא מציע כדי להינצל? מה היא התורה אשר תתקן את הטעות של עידן התחייה, שהיא האמונה במטריאליזם, ובו לבדו, ובה בעת לא תגרום לטעות אחרת שתתבטא בזניחתו [של המטריאליזם] אלא תלך בדרך האמצע: היא תתחשב בכל צדדיו של האדם ובכל תחומי החיים האנושיים. מה היא התורה אשר תהפוך את האדם לאדון החומר, בלי שיזנח אותו ובלי שיימלט מפניו אל הפסיכולוגיה השגויה של פרויד או אל הנזירות של ימי הביניים אשר חיבלה בחיים?

מה יש אצלו אחרי ההבנה המעמיקה שהפגין בנוגע לאסון המאיים להחריב את המין האנושי? ואחרי הכרזתו כי חובה "לשנות את הציוויליזציה התעשייתית ולהציג רעיון אחר שיקדם את האנושות", ו"לוותר על כל האסכולות"? אנחנו מקשיבים לו ואנו שומעים, וגם רואים, דבר מוזר!

אנחנו הקורבנות של פיגור מדעי החיים אחרי מדעי החומר! הטיפול האפשרי היחיד לרשע הזה הוא הכרה מעמיקה הרבה יותר של עצמנו. ידיעה כזאת תאפשר לנו להבין באילו מכניזמים משפיעים החיים המודרניים על הכרתנו ועל גופנו. כך נלמד בסופו של דבר כיצד להסתגל לתנאים הסובבים אותנו וכיצד לשנותם, במקרה שלא יהיה מנוס ממהפכה. אם יוכל מדע זה [מדע האדם] לשפוך אור על האופי האמיתי שלנו ועל יכולותינו, על הדרך שבה נוכל לממש יכולות אלה, הוא יסייע לנו להבהיר בצורה נכונה את גורמי החולשה הפיזיולוגית שבאה עלינו, וכן את גורמי המחלות המוסריות והאינטלקטואליות.

אין לנו אמצעי אחר להכיר את היסודות שאינם תואמים את שטחי הפעילות הגופנית והרוחנית שלנו, ולהבחין בין אסור למותר, ולהבין שאיננו חופשיים לשנות את סביבתנו ואת עצמנו כראות עינינו. מכיוון שתנאי החיים הטבעיים נהרסו בידי הציוויליזציה המודרנית, מדע האדם הוא המדע הנחוץ ביותר מכל המדעים...

זה כל מה שנושא באשפתו המדען העולמי הדגול, אחרי שגילה הבנה עמוקה כל כך לאסון הסובב אותנו! האיש הגיע בסופו של דבר להצעה שאותה הוא מחשיב כפתרון יחיד אפשרי לבעיה: בפני האנושות ניצבת הברירה לשמור על אנושיותה או להתדרדר ולסגת אל הברבריות והפראות. הוא סבור שהפתרון היחיד האפשרי הוא "לחזק את מדע האדם"... תופעה זאת מפנה את תשומת לבנו, כמו שהקדמתי ואמרתי, להשפעת הציוויליזציה הזאת על המחשבה וההגות של אנשיה. היא מכניסה אותם לכלוב ברזל ששמו "גבולות המדע והמציאות", שאין הם יכולים להשתחרר ממנו! תופעה זאת מצביעה גם על כך שהפתרון לא משם יגיע! כי הוא זקוק למשיגח שישגיח על המצב מחוץ לכלוב ולא מתוכו!

פיגור מדעי החיים אחרי מדעי החומר איננו תופעה הקורית מאליה, כפי שנוטה דוקטור קרל לקבוע בספרו. זאת תוצאה טבעית, כמעט דבר שבהכרח, של ההערכה המופרזת שהאדם רוחש לתפיסה המזויפת שעליה נוסדה הציוויליזציה הזאת, אשר במהלך התפתחותה נפרדה מן האמונה הנכונה. הכוונה לתפיסה המעלה על נס את כבוד האדם ואת החשבתו לממלא מקום האלוהים על פני האדמה...

כאלה הן גם הטענות הנזכרות אצלו נגד המערכת התעשייתית ואמצעי הייצור, שאינם מתחשבים באנושיותו של האדם ובמאפייניו יקרי הסגולה, ובצרכיו האמיתיים... מקור כולן הוא במערכות

הכלכליות הנובעות מהתפיסה [המזויפת] ומהתורות העוינות את האמונה ואת מערכת הערכים הדתית, הלועגות לרעיון של הכללת הגורם המוסרי במערכת החיים הכלכלית!

כזאת היא גם התבססות בני האדם על הידע הדל שלהם, או בניסוח מדויק יותר: על הבורות המוחלטת שלהם, כפי שמציין דוקטור קרל, בטבע בריאת האדם ובאמתותה, [הבורות] שעליה בנו את המערכות החברתיות, הכלכליות, המדיניות והחינוכיות... גם זה לא קרה מאליו. זה קרה כתוצאה ישירה מרוח העוינות הנושבת כלפי כל מה שמגיע מן האלוהים וכלפי הידע שמגישה התורה האלוהית בנוגע לאמתות האדם... זאת העוינות שציוויליזציה זו קמה על יסודותיה, בגלל הנסיבות החמורות ששררו באירופה [ביחסים ש] בין הכנסייה למדע... מרמיזות קצרות אלה אנחנו מבינים שהעניין עמוק בהרבה מכפי שמתאר המדען העולמי הגדול הזה, שחשיבתו מוגבלת בשל הכבלים שבהם כובלת אותו המנטליות שלו, הצומחת בצלה העקר של אותה ציוויליזציה!

וכפי שדוקטור קרל חש בסכנה הצפויה מן הציוויליזציה התעשייתית, המטריאליסטית, ליסודות העיקריים של האדם ולעצם קיומו... כך חש מיסטר דאלס, שר החוץ האמריקני, בסכנה הנשקפת לארצות הברית ולעולם המערבי מן הקומוניזם, שהמערכת החברתית שלו בנויה על בסיס האסכולה המטריאליסטית ועל הפרשנות המטריאליסטית של ההיסטוריה... ומיסטר דאלס בספרו **מלחמה או שלום**⁴⁹ משמיע זעקת בהלה מפני סכנה זו ודורש להתגונן מפניה, אולם הצעותיו גם הן חלקיות, ואינן יורדות לשורש הבעיה... הוא מבקש מאנשי הכנסייה שלו לבצע דבר שאיננו אפשרי מבחינתם, ואיננו תואם את מעמדם לאחר האירועים ההיסטוריים עתיקי הימים שידעו הכנסייה והחברה... בפרק שכותרתו "צורכינו הרוחניים" הוא אומר:

⁴⁹ John Foster Dulles, *War or Peace*, 1950.

משהו השתבש באומה שלנו, אחרת לא היינו מגיעים למצוקה ולמצב הרוח הנוכחי. לא מתאים לנו להיות בעמדת מגננה, כשאנחנו אחוזי בהלה. זה דבר חדש בהיסטוריה שלנו. הדבר אינו קשור בצרכים חומריים, שהרי התוצרת שלנו בתחום החומרי השיגה שיא עולמי של כל הזמנים. מה שחסר לנו הוא אמונה נכונה ודינמית. בלעדיה, כל השאר חסר תועלת. את החסר לא ישלימו הפוליטיקאים, יהיה אשר יהיה כוחם, ולא הדיפלומטים, תהיה אשר תהיה פיקחותם, ולא המדענים, ככל שתְרַבִּינָה המצאותיהם, ולא הפצצות, ככל שתגדל עוצמתן! כאשר בני האדם חשים תלות בדברים חומריים, התוצאות הרעות הן דבר בלתי־נמנע.

המוסדות בארצנו אינם מגלים את המסירות הרוחנית הדרושה לשם הגנתם. במוחות האנשים קיימת מבוכה ו[קיימת] פגיעה בחוסנם הרוחני. דבר זה חושף את האומה שלנו לחדירת אויבים, כפי שהתגלה בפעילותם של המרגלים אשר נחשפו עד עכשיו. שום F.B.I אינו יכול להגן עלינו בתנאים אלה, יעיל ככל שיהיה.

היה עלינו לעמוד במבחן הקשה ביותר שעם עשוי לעמוד בו. מבחן השגשוג.

ישוע כבר אמר שהזוכים בצרכים חומריים הם אלה הפועלים על־פי מצוות האלוהים ועל־פי ערכי הצדק שלו. ואולם כאשר זה קורה, או אז מתחיל המבחן הגדול. שכן צרכים חומריים אלה, כפי שהזהיר ישוע, עלולים להפוך לחלודה המכרסמת את רוח האדם.

לפנינו אפוא דגם מוכר. בני אדם שבלבם תחושת חובה כלפי ישות עליונה נלחמים לשם הגשמת רצונה, כי אמונתם מעניקה להם כוח, עוז וחוכמה פשוטה. הם אינם בונים רק בשביל היום אלא גם בשביל המחר, ולא רק לעצמם אלא

לאנושות כולה. חברה המושתתת על בסיס כזה מייצרת עושר, פאר ונוחות לרבים כאשר הנסיבות מאפשרות זאת. כאשר תוצרי הלוואי האלה מתממשים הם טובים במידה כזאת שהדבר מחזק את האמונה שזה היעד הסופי אשר לו ציפו! בכך מתרחקים האנשים מהשקעת מאמץ יצירתי לטווח הרחוק והם מתחילים להתקוטט כדי להשיג דברים חומריים ולהחזיק בהם.

יחד עם שינוי זה מגיעה סכנה ההולכת וגדלה. האמריקנים השיגו ביטחון בדרך היחידה שבה אפשר לערוב לקיומו. אני מתכוון, [לביטחון] כתוצר לוואי למאמצים עצומים שהושקעו. כאשר מאמצינו החלו להתמעט והתחלנו לבקש ביטחון כמטרה בפני עצמה, התחיל הביטחון להתרחק מאתנו בהדרגה. המצב יישאר כזה תמיד, יהיה אשר יהיה עושרנו. ביטחון אי־אפשר לקנות בעד שום הון. חמישה מיליארד או חמישים מיליארד לא יספיקו. ביטחון ושלוש אינם סחורה עוברת לסוחר. הקיסרים הרומיים ניסו לקנות שלום בתקופת השקיעה של האימפריה. התוצאה הייתה שעוררו את תאבונם של אלה שהתאמצו להחריב אותם.

בעוד השפעתנו וביטחוננו פוחתים, השפעת הקומוניזם הסובייטי נמצאת בעלייה...

הם יכולים לבצע מדיניות הנושאת את חותם "ניסוי הקומוניזם הסובייטי הגדול", אותו ניסוי שבאמצעותו מסוגלים הקומוניסטים לשלהב את דמיונם של עמי העולם. בדיוק כפי שפעלנו אנחנו במאה התשע־עשרה, עם "הניסוי האמריקני הגדול" שלנו!

אנחנו יודעים שתמונת העולם הקומוניסטית היא הונאה והטעיה. אנחנו יודעים שהקומוניסטים הסובייטים אינם מתכוונים לפתוח את שערי הניסוי שלהם במולדתם לפיקוח

חופשי ולא־משוחד. אנחנו יודעים שאלה אשר התפתו לדימוי המזויף של תמונת העולם הזאת יבינו במהרה עד כמה המציאות שונה. העכביש טוֹה רשת יפה המנצנצת באור השמש ומזמין את הזבובים לטרקלינו. התעמולה הסובייטית מפתה, ממש כמו רשתו של העכביש. ברגע שבני אדם נלכדים בה, העריצות מוצצת את לשדם הרוחני. ואולם הקומוניזם, כתקווה, יש לו קסם המושך את ההמונים בכל מקום באסיה, באַי האוקיינוס השקט, בדרום אמריקה, באפריקה ואפילו במערב אירופה.

סטלין אמר: עוצמתו וחיוניותו של המרקסיזם־לניניזם טמונות בכך שהוא מבסס את פעילותו המעשית על הדחף לטפח את החיים החומריים של החברה. רבים בארצות הלא־קומוניסטיות, ובכלל זה הארצות [הקרויות] נוצריות במערב, שמים דגש על טיפוח החיים החומריים של החברה ורואים בהתפתחות הרוחנית של הפרט דבר משני. הקומוניסטים רואים בכך הוכחה לזה שאפילו החברות המערביות נאלצו לאמץ את ההשקפות הקומוניסטיות. מנהיגי המערב אינם מכחישים זאת בצורה משכנעת, וכך עולה מאוד קרנו של הקומוניזם הסובייטי בעולם.

הקושי נובע מכך שעמדתנו כלפי האמונה שלנו היא בלתי־ברורה, ולא ברור גם הקשר בין האמונה למעשים שלנו. אנחנו מסוגלים להרבות בדיבורים על חופש ועל חירות, על זכויות האדם ועל חירויות יסוד, על הכבוד ועל הערך האנושי של הפרט; אולם הביטויים שלנו לקוחים ברובם מתקופה שבה החברה שלנו הייתה אינדיבידואליסטית. כתוצאה מכך אין להם משמעות בקרב אלה החיים בתנאים שבהם משמעות האינדיבידואליזם היא מוות בטרם עת...

אנחנו מסוגלים להרבות בדיבורים גם על הקדמה החומרית שהשגנו ועל נפלאות הייצור ההמוני, על מספר המכוניות, מכשירי הרדיו והטלפונים שברשות אזרחי עמנו. יש אנשים שהדגש המטריאליסטי הזה גורם להם לחשוב שאנחנו בפשיטת רגל רוחנית. יש כאלה שעינם צרה בנו, ולפיכך הם נוטים יותר לקבל את [תעמולת] ההתרברבות הקומוניסטית בדבר מאמץ "המוני" "למען טיפוח חיי החומר של החברה". איננו יכולים להיאבק בהצלחה בקומוניזם הסובייטי בעולם, ולסכל את מזימות הרַמְייה, הטרור והאלימות שלו, כל עוד אנחנו נעדרים אמונה בעלת מסר רוחני, אשר בחברה המודרנית והמסובכת שלנו מתרגם לפעולות שאין בהן מן השפלות ומתנאי החיים העלובים, שבהם אין הרוח יכולה להתפתח!

למרבה העצב, פָּשְׁלנו לראות שאפשר להגיע לצדק חברתי בלי אתאיזם ומטריאליזם. קבלה או דחייה של החובות החברתיות החלות בין אדם לרעהו תלויות ברצונו החופשי של הפרט. מכיוון שלא ראינו זאת, איבדו רבים מבני עמנו את אמונם בחברה חופשית. כאומה, איבדנו את הקשר בין אמונתנו הדתית ובין מעשינו, אף על־פי שלא הפסקנו להיות דתיים. אנו מחזיקים את הדת ואת המעשים במדורים נפרדים. הפסקנו לראות שהאמונה רלוונטית לתנאים המודרניים.

מאז נותק הקשר בין האמונה לעשייה, איננו מסוגלים להצמיח כוח רוחני שאותו אפשר להפיץ בכל רחבי העולם. עלינו לשנות כל זאת. אנחנו מסוגלים, ואף חובה עלינו, לדחות באופן מוחלט את ההשקפה המרקסיסטית האומרת שלדברים החומרניים יש עדיפות, ושהרוחניות היא מְשֻׁנֵּית. שעבוד ועריצות, גם כשהם נראים מועילים, אף פעם אינם יכולים להיות צודקים. אסור שנחשוש להציב את האמונה

בראש, לפני החירות והחופש, ועלינו לאחוז בהשקפה הדתית האומרת שאלוהים ברא את האדם כדי שיהיה יותר מאשר יצרן של חומר, ושמטרתו העיקרית היא יותר מביטחון פיזי. חובה עלינו להאמין שצריך לשחרר את האדם בכל אתר ואתר מן הכותונת הפוליטית הצרה שהלבישו עליו בתחום הרוחני, השכלי והכלכלי, בטענה שזה יגדיל את הרווחה הכלכלית של החברה שהוא משתייך אליה.

באותה מידה אנו חייבים גם להבין שחברה חופשית אין פירושה חברה לא מלוכדת של בודדים העושים למען עצמם. מדובר בחברה מלוכדת, אבל הקשרים [המלכדים אותה] הם קודם כל קשרי האחוה הנובעים מן האמונה שבני האדם נוצרו כדי לחיות כאחים בחסות האלוהים...

ואז חותם [דאלס] את הפרק בדבריו אלה:

אין שום תועלת בהקמת "קולות אמריקה" אחרים, בעוצמת שידור גבוהה, אלא אם כן יש לנו משהו לומר, משהו שימשוך את האוזן יותר ממה שנאמר עד עכשיו. גילוי המסר הזה הוא, קודם כל, תפקידם של המנהיגים הרוחניים באומה שלנו. באמצעות גילוי זה הם יכולים ליטול חלק חשוב בבלימה, בדרכי שלום, של השיטות המרושעות ושל התכניות שמכין הקומוניזם הסובייטי. רבים מן המטיפים והמורים מצטערים על כך שהידע המדעי העלה בהרבה את יכולתו של האדם להזיק. ואולם אסור שנאמין כי ניתן להימנע מן הידע כשלעצמו.

עוצמה חומרית גדולה היא סכנה בעידן שכולו חומרנות, אך לא בעידן רוחני. הידע המדעי החדש מסוכן היום, מכיוון שהוא מופיע בעת שבו ההנהגה הרוחנית מגלה אוזלת יד בהבהרת הקשר שבין האמונה לעשייה. חשוב יותר לקדם

את הרוחניות, במקום לנסות לעצור את ההתקדמות המדעית או להסיגה לאחור.

הנשיא וילסון כתב, כמה שבועות לפני מותו, מאמר שבו הציג את האיום הטמון בדוקטרינות המהפכניות ובפעולות הקומוניזם. הוא סיים אותו בדברים אלה: תמצית הבעיה כולה היא שהציוויליזציה שלנו אינה יכולה להמשיך ולשרוד מבחינה חומרית אלא אם תשיב לעצמה את הרוחניות שלה... זהו האתגר הסופי של הכנסיות שלנו, של הארגונים הפוליטיים ושל הקפיטליסטים שלנו, של כל יחיד הִיֶּרָא את האלוהים או האוהב את ארצו.

ואולם לא ניתן להסכים בקלות כזאת לזעקה שהשמיע מיסטר דאלס, גם לא לזעקה שהשמיע דוקטור קרל לפניו! אף לא לאתגר [שדאלס] הציב בפני הכנסיות שלהם, בפני המערכות המדיניות, בפני הקפיטליסטים, ובפני כל יחיד הִיֶּרָא את האלוהים או האוהב את ארצו!

הבעיה עמוקה בהרבה. מאז שהכנסייה הושחתה, ראשית בידי פאולוס, שנית בידי קונסטנטינוס ושלישית בידי הכנסייה עצמה ובידי הסינודים הכנסייתיים והאפיפיורים, לא נותר בידי הכנסיות דבר היכול לשמש בסיס רחב לחיים האנושיים. הציוויליזציה האמריקנית החומרנית איננה תואמת אפילו מעט מזעיר שנותר מן ההגות הנוצרית. זאת ציוויליזציה שקמה בראשיתה על אינדיבידואליזם עיקש, כפי שהוא בא לידי ביטוי מובהק במערכת הקפיטליסטית והמונופוליסטית, המושתתת על ריבית...

ואיני סבור שמיסטר דאלס בעצמו חשב, בעודו מרים קול זעקה, להשתמש בשאריות שנותרו מן התפיסה הנוצרית. דבר זה מצריך, קודם כל, את ביטול מערכת הריבית שהציוויליזציה הזאת בנויה עליה. שכן חלקה של הריבית בייסורי האנושות ובייסורי

הציוויליזציה המטריאליסטית הוא ראשון במעלה. זוהי הריבית שהנצרות אוסרת אותה, כפי שאוסרת אותה כל דת מן השמיים, וכל היגיון בריא!

מיסטר דאלס מעוניין בגרסה דהויה של הנצרות, שלא תוכל לחדור לעובייה של המערכת הכלכלית אך בו בזמן תשרת את מטרותיו המדיניות האחרות, הקשורות להגנה מפני הפורענות הקומוניסטית! גם אם התכוון ברצינות שההגות הדתית תפעל בכל תחומי החיים... הרי בין כללי הנצרות הנכונה ובין המציאות השוררת בעולמו [של דאלס] פעורה תהום שלא ניתן לגשר או לעבור מעליה. תהום שחמש מאות שנים של מאבק מר סייעו לחפור ולהעמיק אותה!

הוא מטיל על אנשי הכנסייה שלו ועל המנהיגים הרוחניים [עול] שהוא למעלה מכוחם. עם המעט העלוב שנותר בידיהם מן הדת הנוצרית, ואחרי ההיסטוריה המרה שליוותה את היחסים בין הכנסייה וראשיה, והנצרות ואנשי הדת [מצד אחד], ובין מוחם ומצפונם של בני האדם [מצד שני]; אחרי הסכיזופרניה הקשה, שלאחריה הושתתו כל תחומי החיים, המחשבה והרגש [במערב] על בסיס של עוינות לדתות כולן... [אחרי כל זה] הוא דורש מהם דברים שהם למעלה מכוחם. הוא דורש מהם לשוב וליצור מאותו מעט עלוב תורה שתגשר בין האמונה לעשייה; בין האינדיבידואליזם לקולקטיביזם; בין הרוח לחומר; בין הקדמה המדעית להשגחה הרוחנית על הקדמה; בין הרצון שחיי החברה יצמחו, ובין הרצון שבחיים אלה תשרור רוח אמונית...

[הוא רוצה] תורה שלא תפריד בין הדת ובין קיום הדת. הוא שולל את האמירה שבלתי־אפשרי להגיע לצדק חברתי בלי אתאיזם ומטריאליזם. וכן הוא שולל הענקת עדיפות לדברים החומריים ושימוש בשעבוד ובעריצות ככלים שנועדו להרבות את הייצור

החומרי, [ושולל] פגיעה בחופש המחשבה, הרוח והכלכלה למטרה זאת... [הוא רוצה] תורה שאיננה דורשת לבלום את הקדמה המדעית בשם הדת! ואין הוא מוכן שהמדע והידע ייסוגו אחור, כאמצעי לדתיות!... ובסופו של דבר, [הוא רוצה] תורה שעבודת האלוהים שבה תתפתח כך שהעשייה תהפוך לאחת מתכונותיה...

היאך תימצא תורה זאת בשרידי ההגות העלובה, ובהריסות ההיסטוריה המרה? [כיצד היא תימצא] כאשר תהום שאינה ניתנת לגישור או למעבר פעורה בין טבעם של חיי האדם בכלל וטבע הציוויליזציה המטריאליסטית בפרט?!

אחרים הם המסוגלים להקים מחדש תורה זאת... והדת הכוללת תורה מעין זאת בצורה המושלמת ביותר איננה זאת הנקראת היום, כפי בני עמו [של דאלס], הדת בה"א הידיעה!

מיסטר דאלס רוצה לגייס את הדת כדי להגן על המערכות המערביות מפני הקומוניזם... אולם הדת, אין לאל ידה לעשות דבר במלחמה קטנונית זאת, מלחמה בין מערכות מטריאליסטיות [מסוג אחד] למערכות מטריאליסטיות מסוג אחר! אין לאל ידה לעשות דבר כאשר משווים לה צורה דהויה... אין לאל ידה להגן על בני האדם אשר גירשו אותה מחייהם בצורה משפילה!

דת האלוהים אינה מתאימה לתפקיד של משרתת הלובשת סינר משרתות ומזדקפת בנוכחות אדוניה, אשר פונים אליה כל אימת שהרצון עולה מלפניהם! הם מגרשים אותה והיא הולכת לה, אחרי שנישקה את העפר שלרגליהם... אחר כך היא עומדת מאחורי הדלת, כמשרתת למופת, ממתינה למוצא פיהם!... אז הם קוראים לה שתשרת אותם והיא מנשקת שוב את האדמה שלמרגלותיהם, משתחוה להם ואומרת: לפקודתכם אדונים שלי! כפי שעושים אלה שנקראים אנשי הדת!

לא ולא! דת האלוהים נועדה להיות רק במעמד של אדון ומכריע. חזק ומנהיג. דגול ונכבד. שולט ולא נשלט. מוביל ולא נגרר... הדת אינה מגנה על בני האדם מן הקומוניזם או מכל דבר אחר, אלא אם כן תכלית חייהם היא להישמע לפקודותיה; הם מקבלים אותן במלואן ומנהלים את החיים על-פי דבריה ובהתאם לחוקיה... בני האדם פונים אליה בכל ענייניהם, הקטנים והגדולים, ומקבלים את פסק דינה בביטחון ומתוך התמסרות:

לא, חי ריבונך, הם לא יאמינו עד אשר ישימוך שופט עליהם בריבם, ולא תעיק עוד על לבם כל הסתייגות ממשפטך, וישלימו עמו.⁵⁰

רק אז תמלא הדת את תפקידה במלואו... תפקיד האדון המנהיג... לא תפקיד המשרתת הממלאה פקודות... אז ורק אז תסתיים הסכיזופרניה הקשה שגרמה לסבל הנורא הזה, ולסכנה הגדולה הזאת... אז ורק אז יגיע המושיע, זה שהזעקות מתארות את תאריו וכינויו!
המושיע שכל בני האדם מצפים לו – דת האסלאם...

המושיע

קריאות רבות בוקעות מכל עבר מן הלבבות המבולבלים, ועולות מן הגרונות הניחרים... קוראות למציל ומחפשות מושיע. הן מכתירות אותו בתארים שונים ומחפשות בו תכונות מוגדרות. התארים והתכונות המוגדרות אינם מתאימים אלא לדת זאת...

50. סורה 4; 65.

הפסקה הזאת הופיעה בפרק הראשון של ספר זה... הפרק הקודם, "זעקות אזהרה", הגיש את פרשנותם המלאה של דוקטור קרל ומיסטר דאלס לפסקה. אלא שאיש מהם, מסיבות שניתן לשערן, לא הפנה את קריאותיו למושיע האמיתי, שהוא ורק הוא תואם תכונות אלה, ורק בו מתמצים תארים אלה!

דוקטור קרל מחפש תורה לחיים, במקום דת התעשייה והטכנולוגיה. הוא רוצה תורה שתראה באדם "אבן בוחן לכל דבר" ולא תהפוך אותו "לזר בעולם הזה, שאותו הוא יצר"..."[תורה] שלא תתבסס על הבורות המוחלטת בתכונות האדם וביסודותיו העיקריים. תורה "שלא תזניח לגמרי את השפעת בית החרושת על מצבם הפיזיולוגי והמנטלי של הפועלים, בבואה לתכנן את החיים התעשייתיים", ולא תקום על העיקרון של 'מקסימום תוצר במינימום מחיר'... כדי שאדם אחד או קבוצת בני אדם יוכלו להרוויח סכום כסף גדול ככל האפשר". תורה שלא תצמיח סביבה "שאיננה מתאימה לקומתנו ולמידתנו", לא תגרום לנו "להתדרדר מבחינה מוסרית ואינטלקטואלית" ולא "תבלום ותבטל את הפעילות הרגשית, האסתטית והדתית, ביוצרה בני אדם בדרגה נחותה, שמוחם צר ולא בריא".

[ד"ר קרל מחפש] תורה שלא תבטל את ההתחשבות באישיותו של האדם, אך בה בעת לא תשכח את הצורך של הפרט בחיי חברה, כדי "שלא נתרבה, ונחיה ונעבוד בעדרים גדולים, דוגמת עדרי בהמות!".

תורה שלא תבטל את אישיותו של הזכר ואת אישיות האישה. "התעלמות מההבדלים בין המינים טומנת בחובה סכנה גדולה". תורה שלא תותיר את חיי האדם טרף "להזיות של מרקס, לנין ופרויד", ו"לתאוות בני האדם, לשרירות לבם, להשקפות העולם שלהם ולרצונותיהם".

תורה שלא תצא נגד חוקי הבריאה ולא תעודד "פלישה לשטח אסור". ולא תתנגש באמיתות החיוניות של ההווה האנושית... ולבסוף... תורה שלא תשתמש בכישלון "המטריאליזם" כתירוץ לשוב אל "הרוחניות" הפסיבית שאותה הכירה אירופה במוסד הנזירות, ולא אל הפסיכולוגיה הפרוידיאנית השגויה! דוקטור קרל מחפש את התורה שאֵלה תכונותיה ב"מדע האדם", [מדע] שהוא דורש להמשיך ולפתח, למרות קביעתו שהאינטלקט האנושי מטבעו מגלה אוזלת יד בנוגע לידיעת האדם! וכמו כן, מה מחפש מיסטר דאלס?

הוא מחפש תורה "שלא תעניק עדיפות מוחלטת לפיתוח החיים החומריים של החברה בעודה מעניקה חשיבות משנית לרוחניות", ושהתייחסותה אל הדת לא תהיה כאל דבר משני הנוגע לפרט [בלבד]. תורה ש"לא תתייחס בחוסר בהירות אל האמונה ואל הקשר שלה למעשים"...

תורה ש"לא תתבסס על אינדיבידואליזם מוחלט, כמו זה שהכיר 'הניסוי האמריקני', אותו אינדיבידואליזם שמשמעותו, בתנאים מסוימים, 'מוות בטרם עת'..."

תורה ש"לא תיכשל, בצורה מעוררת עצב (!) לראות שאפשר להגיע לצדק חברתי, בלי אתאיזם ומטריאליזם".

תורה ש"לא תפריד בין הדת ובין קיום הדת; שלא תנפץ את הקשר בין האמונה לעשייה ושלא תטען שהאמונה איננה רלוונטית לתנאים המודרניים".

תורה "הדוחה את [הדוקטרינה] האומרת שלדברים החומריים יש עדיפות ושהרוחניות היא משנית; ודוחה את השעבוד והעריצות, אפילו במקרים יוצאי דופן; דוחה את ההתייחסות לאדם כאל יצרן חומר בלבד ואת הרווחה הכלכלית הבאה על חשבון החירות הרוחנית והאינטלקטואלית".

תורה ש"האנשים בחברה שקמה על-פי עקרונותיה יחיו באחוה
 בחסות האלוהים. שקשרי האחוה שלהם יהיו הכבלים אשר
 יחברו אותם יחדיו. [תורה] שתשמור על החברה שלהם [הן] מפני
 האינדיבידואליזם העריץ והן מפני הקולקטיביזם העריץ".

תורה ש"הרוח האמונית שבה תשתרר על הידע המדעי, ולא
 תבקש לעצור את התקדמות הידע והמדע בתירוץ שבמהותם הם
 מסכנים את האמונה הדתית!"

ובסוף... הוא רוצה תורה ש"תבהיר את הקשר בין האמונה
 לעשייה, וש'עבודת האלוהים' תתפתח בה כך שהעשייה תהפוך
 לאחד מסממניה..."

ואולם מיסטר דאלס מחפש תורה זאת אצל אנשי הכנסייה
 האמריקנית ואצל המנהיגים הרוחניים בארצו... אף-על-פי שהוא
 יודע מה קרה בהיסטוריה של הכנסייה המערבית ומכיר את
 הסכיזופרניה הקשה השוררת בינה ובין החברה, ואת המשקעים
 המרים שהיא הותירה אחריה!

ואולם צריך להיות ברור... לא מדע האדם מסוגל להיענות
 לזעקתו של דוקטור קרל, ולא הכנסייה ומנהיגיה הרוחניים
 מסוגלים להיענות לזעקתו של מיסטר דאלס! התכונות שהם
 דורשים מן המושיע אינן מצויות אלא בדת זאת [האסלאם]. התורה
 שהם מתארים אינה נמצאת אלא באסלאם, מכל שאר התורות
 והדוקטרינות וההשקפות שבני האדם מכירים!

דוקטור קרל איננו פונה אל המושיע הזה... כי הוא, למרות רוחב
 אופקיו ושפע ידיעותיו, הנו אדם לבן... המפאר את הגזע הלבן!
 וכותב את ספרו כדי להציל את הגזע הלבן! וכל דאגתו היא הצלת
 הגזע הלבן מפני התדרדרות וכיליון.

האסלאם איננו יציר כפיו של האדם הלבן, לכן לא ייתכן
 שהמדען העולמי הגדול יפנה אליו!

כן גם מיסטר דאלס איננו פונה אל המושיע הזה, כי פרט להיותו אדם לבן, יש משהו החוצץ בינו ובין הדת הזאת... הוא האיש שנטל חלק, יותר מכול מדינאי אחר בעידן המודרני, במלחמה באסלאם ובהקמת המנגנונים העוקבים אחריה בכל מקום על פני כדור הארץ, ללא יוצא מן הכלל, ובניסיונות להחליף אותה בתפיסות אחרות ובערכים אחרים, מעשה ידי אדם!

ואולם הדת הזאת, היא לבדה יכולה לתת תשובה לאותן זעקות והיא לבדה מגשימה בה תכונות אלה. בידה, ובידה בלבד, מצוי המרשם הנחוץ להבראת בני האדם!

האסלאם הוא תורת חיים חדשה, לא התורה שידעו אירופה והעולם בתקופת הסכיזופרניה הקשה, לפנייה וגם לאחריה... תורה יציבה, בעלת שורשים עצמאיים... תורה כוללת, משוכללת; לא רק [מסגרת] מתקנת לחיים העכשוויים ולנושאים הרלוונטיים להם... הוא תורה למחשבה ולאמונה, כשם שהוא תורה למעשים ולמציאות... ולכן הוא לבדו מסוגל לשאת במשימה של השבת הצמיחה לחיי האדם, על יסודות חדשים.

החברה האנושית איבדה את דרכה. לא מן היום שפנתה לפתח את מדעי הדומם והותירה את מדעי האדם ללא צמיחה... ולא מן היום שאפשרה למכונה לשלוט בחייו של האדם ולעצב אותם בניגוד לטבעו... ולא מן היום שהפקירה את המערכות המדיניות, החברתיות והכלכליות לחסדי הנצלנים, שהובילו אותן שלא על-פי האינטרסים של האנושות, ולא על-פי צורכיהם האמיתיים, כפי שקובע דוקטור קרל...

לא ולא! אלה תקופות מאוחרות בהיסטוריה של הסטייה מן הדרך...

החברה איבדה את דרכה ביום שאפשרה לנסיבות החמורות שהתלוו לעידן הרנסנס ולעידן הנאורות ולעידן המהפכה התעשייתית

להדיח אותה מתורת האלוהים כולה, לא רק מן התפיסה הכנסייתית, וליצור בחייה סכיופריה קשה, בין התפיסה האמונית-האלוהית למערכת החיים החברתית...

התיקון החלקי שמציע דוקטור קרל הוא הפניית תשומת הלב למדעי החיים ולמדעי האדם, לא מעבר לכך. אך בני האדם אינם מכוונים את חייהם ואינם משנים אותם כשהם לומדים, אלא מכוונים את חייהם ומשנים אותם כשהם מאמינים, שהרי האדם הוא אדם! ציפיתי מדוקטור קרל שיבצע קפיצה שלמה וייצא מכלוב הברזל המדעי! שהרי הוא מזכיר את "הצורך במיגור הציוויליזציה התעשייתית ובהעלאת תפיסה אחרת של קדמה אנושית". ואולם הוא לא היה מסוגל לבצע קפיצה גדולה כל כך ונותר בתוך הכלוב, זועק נגד הסכנה שאותה הוא רואה כשהיא מחריבה את האנושות המסכנה, ההולכת לאבדון!

חיי האנושות הנחרבים זקוקים לקפיצה שלמה. הם זקוקים לחזרה אל טבע הבריאה, כפי שנברא על-ידי האלוהים. אך האנושות אינה יכולה לחזור אל טבע זה באמצעות עקרונות, או השקפות, או כלים שמקורם בתפיסה התרבותית שבה טמונה הסכנה. אותה תפיסה שנוסדה בראשיתה על יסודות העוינים את המעיינות שמהם שואבת הבריאה... אין מנוס מתפיסה שהחידוש שבה אמיתי ושלם, תפיסה שתשנה את החיים מן היסוד ותשיב אותם אל טבע הבריאה, ותציב אותם על בסיס אחר, התואם את טבע ההוויה האנושית המושלמת ואת האמת הקוסמית, כפי שהן במציאות ולא כפי שהן נראות דרך המשקפות הצבעוניות המיוצרות במפעלים של הציוויליזציה העוינת!

אנחנו יודעים מעט מזער על היצור הקרוי אדם, או [נכון יותר]: אין לנו כמעט מושג על היצור הקרוי אדם, אותו יצור שתואר על-ידי המדען העולמי הדגול. בשל כך אנחנו, בני האדם, לחלוטין איננו מסוגלים לקחת על עצמנו את שרטוט התוכנית הבסיסית להתחלת

חיינו... לו הייתה לנו אותה מידה של ידע, או אותה מידה של בורות בטיבו של מכשיר טכני קטן, בעליו לא היה סומך עלינו ולא היה משאיר אותו בידנינו כדי שנתקן אותו, ובוודאי לא כדי שנרכיב אותו! ואולם אנחנו, עם הבורות הזאת, ניגשים לייסד סדר חדש לאדם... המפואר ביותר והיקר ביותר בכל העולם! ואין אנו מתעניינים במה שיקרה לו בגלל הסדר הזה!

אנחנו מבינים את זחיחות הדעת, שהרי אנחנו רואים את המוח האנושי ממציא חידושים בעולם החומר ויוצר דברים הנראים כנסים! אנחנו משלים את עצמנו שאם המוח ממציא את המטוס ואת הטיל, מבקע את האטום, מפתח את פצצת המימן, מכיר את חוקי הטבע ומנצל אותם בחדשנות... [אם כן] ראוי להטיל עליו גם תכנון סדר לחיי האדם... ויסודות לתפיסת העולם ולאמונה, ובסיס לערכי מוסר והתנהגות... [אולם] אנחנו שוכחים שהאדם, כאשר הוא פועל בעולם החומר, הוא פועל בעולם שייתכן שהוא מכיר, שהרי הוכשר להבין את חוקיו... אך כאשר הוא פועל בעולם האדם, הוא פועל במבוך הגדול מכפי מידותיו! מלכתחילה אין הוא מוכשר להבין את האמת הסתומה והנוראה שלו.

מפליא שמי שקבע אמת זאת הוא המדען העולמי הדגול, המחפש את האמת בעולם האדם!!
מול האשליה הגדולה הזאת ניצבת לה אשליה אחרת, גדולה גם היא!

יש החושבים שהתורה האמונית, במסגרת תפקידה להשגיח על החיים, צריכה לגרש מהם את מדעי החומר ואת התוצרים התרבותיים שלהם. זאת אשליה נאיבית, על אף היותה אשליה גדולה!

זאת אפילו אשליה מגוחכת! אולם היא, למרבה הצער, נשענת על מציאות היסטורית ארוכת שנים במערב ובהיסטוריה התרבותית שלו. הגיעו דברים לידי כך שמיסטר דאלס נזקק לפרק ארוך בשם

"צורכינו הרוחניים" בספרו **מלחמה או שלום...** שממנו ציטטנו קטעי זעקות והתגרריות בפרק הקודם שלנו!

אלא שבתורה האלוהית הנכונה אין העניינים מתנהלים כך... הדת איננה תחליף למדע ולציוויליזציה. גם אין היא אויב של המדע והציוויליזציה. היא מסגרת למדע ולציוויליזציה, וציר למדע ולציוויליזציה, ותורה למדע ולציוויליזציה. כל זאת בגבולות המסגרת והציר שלה, השולטים בכל תחומי החיים.

והאסלאם, במהותו, הוא הכרזה מקיפה על חירות המוח האנושי לעומת המציאות החומרית, חוקיה, כוחה ואוצרותיה. הוא הודעה כוללת על שחרור המוח, כדי שזה יוכל לעבוד ולחדש באותה ממלכה רחבת ידיים שאלוהים הפקיד בידי. זאת אחת האמתות הכלולות בהגות האסלאמית על מציאות הקשר בין הברואים לבורא, על מרכזיות האדם ביקום ועל גבולות סמכויותיו... לכן פרחו בצלו של האסלאם ציוויליזציה שלמה בכל המרכיבים היצירתיים שהתנאים והאמצעים באותה עת אפשרו (שהרי התנאים והאמצעים נתונים תמיד לשינויים ולקדמה). האסלאם דחף התפתחות זאת והנהיג אותה, אולם שימר אותה תמיד בתוך מסגרת הבריאה, בלי להתנגש בטבע האדם ובמאפייניו יקרי הערך. הוא לא ניפץ ולא בלם אותם, כפי שטוען דוקטור קרל כלפי הציוויליזציה המודרנית!

האסלאם הוא שפיתח, באופן ראיסטי ושיטתי, את התאוריה האמפיריציסטית⁵¹ שעברה לאירופה מן המכללות האנדלוסיות. על תאוריה זאת ביססו את משנתם רוג'ר ביקון⁵² ופרנסיס ביקון⁵³,

51. אמפיריציזם – ההשקפה שלפיה רק ניסויים שתוצאותיהם נקלטים באחד החושים משמשים בסיס לדיעה. תאוריות בתחום זה פותחו על-ידי הפילוסופים אבן סינא ואבן טפיל בימי הביניים.

52. Roger Bacon (1214–1292), פילוסוף ומדען אנגלי.

53. Francis Bacon (1561–1626), פילוסוף ומדינאי אנגלי. את האמפיריציזם כשיטה הציג בספרו *The Advancement of Learning* (קידום ההשכלה).

אשר כונה "אבי התורה האמפיריציסטית" באופן כוזב, כפי שקבעו בריפולט⁵⁴ ודיהרינג,⁵⁵ בעצמם סופרים מערביים.

האסלאם מפקיד את שרטוט התוכנית הבסיסית לחיי האדם בידי המדע השלם, המקיף, החף מבערות, מפיגור וממגמתיות. כמו כן הוא מפקיד אותו בידי הידע של אלוהים, ישתבח שמו, במובן זה שהאלוהים הוא שיצר את הבריאה ואת מה שקיים בה, יצר את חוקיה ואת יכולותיה, יצר את האדם וצייד אותו בתכונות המאפשרות לו לפעול על החומר ביקום זה רחב הידיים... הוא היודע, לבדו, את אמתות ההוויה האנושית ואת אמתות הטבע הקוסמי... הוא לבדו מסוגל ליצור סדר כולל לחיי האדם כפרט וכחברה, וסדר לחייו ביקום הסובב אותו... מתוך ידע אבסולוטי העומד מול הבערות המוחלטת שלנו... ובה בעת אין האסלאם מבטל את המוח האנושי כמו שרצתה הכנסייה לעשות באותם ימים, אותו מוח שהוא המכשיר הכביר שאללה העניק לאדם כדי לפעול ולחדש, לא כדי לכבול ולא כדי לבטל אותו! ורק הקיף אותו בחומת הגנה מפני תאוה, מפני פזיזות, מפני שחצנות ומפני רגרסיה והתדרדרות. ונתן לו את התורה שתפקידה לתקן אותו שלא יסטה, שתדריך אותו שלא יתעה, ובה בעת תהיה ערבה הן לחירותו והן לתיקונו.

כך יחֶסֶה האדם, אדון החומר, בחסות התורה שברא יוצר האדם והחומר. ובחסות התפיסה המביאה לידיעתו את העובדה שהוא חייב לחלוק כבוד לאלוהים, ואת עובדת היותו עבד לו. בה בעת היא מביאה לידיעתו שהוא ממלא את מקומו של מלך כביר זה... מכל זה עולה בבירור שהאסלאם, לבדו, הוא התורה שאליה קורא מיסטר דאלס לעזרה – אולם הוא איננו פונה אליה! התורה

54. (Robert Stephen Briffault (1876–1948), אנתרופולוג ניוזילנדי.

55. Eugen Karl Dühring (1833–1921), פילוסוף גרמני. תורתו שילבה סוציאליזם עם גזענות.

המסוגלת להציל את האנושות מן הברבריות של הציוויליזציה התעשייתית, כפי שקורא לה דוקטור קרל, וממלכודת הקומוניזם, כמו שאומר מיסטר דאלס. אנחנו, בעלי התורה האסלאמית, לבדנו, אלה המסוגלים לבצע את הקפיצה הנחשונית!

הציוויליזציה התעשייתית המקיפה את האנושות היום מנפצת את הדברים החשובים ביותר בהוויה של האדם ולוחמת ביסודות הנעלים ביותר של האנושות, בעוד שבמקביל היא מקלה עליה את החיים בצורה מופלאה. עם זאת, חיים קלים אלה מזיקים לעצם הווייתה החומרית, כפי שקובע המדען העולמי הדגול בכמה מקומות בספרו החשוב...

האסלאם, מטבעו, מתאר את המציאות הקוסמית ואת תפקיד האדם בה ככאלה שאינם שואפים לנפץ את התעשייה. תורתו המעשית-אמפירית גם היא כזאת מטבעה! האסלאם איננו שואף לבטל את החיים הקלים שהתעשייה מגישה לאדם, אלא רוצה, קודם לכל דבר, לשנות את ההסתכלות בתוצרי ציוויליזציה אלה וערכיהם... כדי להעניק להם את הערך הנכון, בלי להפריז אך גם בלי לגרוע! כדי שהרוח האמונית של האדם היא שתשלוט בהן. לא כדי שהן תשלוטנה בו ובהגותו, בטקסיו, בעמדותיו ובמוסדותיו...

האסלאם מבסס בתודעת האדם את ערכו העילאי ואת יסודותיו האציליים [של האדם], וגואל את רוח האדם מן הקלון שכפו עליה נְרוּוין וקרל מרקס ודומיהם! או אז הוא ירגיש שהוא האדון, זה שראוי כי ישלוט על המכונה, על החידושים החומריים ועל הציוויליזציה...

וכאשר הרוח האמונית של האדם היא שתשלוט, או אז יתחיל הוא ליהנות מחירותו, במסגרת אמונתו, כאשר ברשותו זכות הבחירה... הבחירה היא האלמנט החשוב הנעדר כעת מרוח האדם. לכן הוא ניצב כשהוא אנוס, כנוע ומושפל, בידי המכונה וההגות היונקת מסיבוביה המכניים!

יכולת הבחירה תאפשר לרוחו האמונית של האדם להכניע את הגורמים המזיקים בתוצרי ציוויליזציה אלה ולטפח את הגורמים הראויים, התואמים את הצרכים האמיתיים של ההווה האנושית. כן יאפשר שלטון הרוח האמונית לאדם להשתחרר מעמדות המכחישות את כבודו ומשיטות ייצור ותכנון עבודה שסגולותיו הנעלות מתבזבזות בהן! שיטות ייצור וארגון עבודה אינן חוקים מקודשים! הן בסך הכול אמצעים נצלניים שמטרתם להגדיל את כמויות הייצור החומרי על חשבון היסודות האנושיים! ברגע שהוחלט כי האדם הוא נכבד יותר ויקר יותר מן הדברים החומריים, שיטות הייצור וארגון העבודה משתנות כך שתהיה התאמה בין ייצור גבוה ליסודות אנושיים נכבדים...

עיסוק נוסף במדעי האדם יהפוך לבעל ערך אמיתי, במסגרת תוכנית כוללת, במצב אחד בלבד: מצב שבו צומחים הגות וערכים חדשים, היונקים מתורת החיים האסלאמית... הדבר יוביל להשתררות השליטה של רוח האדם האמונית על הציוויליזציה התעשייתית ועל מכשיריה ושיטותיה. [כל זאת] יחד עם יכולת הבחירה, שהיא המולידה את שלטון הרוח... כך תיענה גם דרישתו של מיסטר דאלס לתורה שאת תכונותיה הוא מתאר, אך איננו מסוגל למצוא אותה; ואשר הכנסייה שלו ומנהיגיה הרוחניים (והוא אחד מהם) אינם מסוגלים להעניק לו!

לאושרנו, הטבע האנושי עצמו, כפי שנוצר בידי אלוהים, שרוי בהרמוניה עם טבע היקום. וטבע היקום, כמו טבע האדם, מכיל את גורמי התנועה, היצירה, הצמיחה והקדמה... על כן הבריאה חשה שרבים מתוצרי תרבות אלה שרויים בהרמוניה והולכים יד ביד עם צרכיה האמיתיים והמתקדמים... והם מתנגשים רק במה שמזיק לעצם הווייתו של האדם... ו[דברים מזיקים אלה] צריך [ממילא] לשלול ולחסל...

זה מה שתורת האלוהים מסוגלת להבטיח לחיים: הדת הזאת...
 המושיע הזה שהמערב מחפש אולם דוחה אותו!!!

העתיד שייך לדת האסלאם

כאשר תתאמת ההכרה שהאסלאם, לבדו, הוא המסוגל להציל את האנושות מסכנת הכליה המכתרת אותה, אותה סכנה שהיא מתקרבת אליה כשהיא כבולה בשלשלאות הציוויליזציה המטריאליסטית הנוצצת; ושהוא לבדו מסוגל להעניק לה את התורה המותאמת לטבע שלה ולצרכיה האמיתיים; והוא לבדו יכול להתאים את החדשנות החומרית להתעלות הרוחנית שלה; ולו לבדו הכוח להקים לאנושות מערכת חיים מעשית, שבה תתגשם ההרמוניה שהאנושות לא הכירה עד היום, בכל ההיסטוריה שלה, כי אם באסלאם לבדו...
 כאשר כל זה יתאמת, יתברר הפשע הנתעב נגד האנושות כולה, שמבצעים אלה המנחיתים מכות אכזריות על חלוצי התחייה האסלאמית בכל אתר ואתר, ובראשם מיסטר דאלס הצווה פכרוכיה בבקשו תורה הדומה לאסלאם. כן [משתתפים בפשע זה] אלה המגייסים את כל כוחם כדי למחוק את סממני התורה האסלאמית ולהסתיר אותה מעיני האנושות המצפה למציל ופונה פה וכה בבקשה מושיע. [הם מתאמצים להרחיק את האנושות מן האסלאם] בשיטות שונות של רמייה, סילוף ושקרים!

זהו פשע מבחיל נגד האנושות כולה, אותה אנושות אומללה שהציוויליזציה הסותרת את בריאתה ואת צרכיה האמיתיים גרמה לה לאסון כבד, כפי שקבע המדען המערבי הדגול. [אותה אנושות] הנחרבת בגין השפעתה של הפילוסופיה המטריאליסטית, כפי שמתריע מיסטר דאלס. אותה אנושות המתקרבת בהדרגה אל התהום כשהיא כבולה בשלשלאות הציוויליזציה המטריאליסטית הזוהרת, ובכל רגע ורגע מתקרבת לתהום המפחידה. אין [לאנושות]

מציל זולת דת זאת, שאויבי האנושות נלחמים בה בכל מקום על פני האדמה, בתכניות שונות, במזימות שונות ובשיטות שונות! אלא שהמלחמה שנאסרה על האסלאם אינה גורמת לנו לאבד מאומה מן הביטחון המלא בכך ש"העתיד שייך לדת זאת". האסלאם עמד בחייו הארוכים בפני מכות חזקות וקשות יותר מן המכות האכזריות האלה, המכוונות היום כלפי חלוצי התחייה האסלאמית בכל אתר. הוא נאבק, כשהוא נעדר כוח זולת כוחו שלו, הוא ניצח ושרד, ושמר על אופיין של החברות ושל המדינות שעליהן הגן, כשהוא בלתי-חמוש!

האסלאם הוא זה שהגן על המולדת האסלאמית במזרח מפני התקפות המונגולים, כפי שהגן עליה מפני התקפות הצלבנים... לו ניצחו הצלבנים במזרח כפי שניצחו בספרד בעת העתיקה, או כפי שניצחו הציונים בפלסטין בעידן המודרני, לא הייתה נשאת לאומיות ערבית, ולא גזע ערבי, ולא מולדת ערבית... ספרד בעת העתיקה ופלסטין בעידן המודרני, שתיהן הוכחה לכך שהאסלאם, כאשר הוא מגורש מאדמה כלשהי, לא נותרת בה שפה ולא לאומיות, עם עקירת השורשים היציבים!

הממלוכים אשר הגנו על ארץ זאת מפני המונגולים לא היו מגזע ערבי, אלא מגזע המונגולים! אולם הם ניצבו בפני התקפות בני גזעם, כמגני האסלאם, כי הם היו מוסלמים! עמידתם הייתה בזכות אחוות האמונה האסלאמית, ובהנהגה רוחנית אסלאמית של האמאם המוסלמי אבן תימיה,⁵⁶ שעמד בראש היחידה הצבאית של אנשי הרוח, ולחם בראש הגייסות!

56. תקי אל־דין אבן תימיה (מת בשנת 1328), איש דת קנאי; הפונדמנטליסטים בתקופתנו רואים בו את מורם הרוחני. יצוין כי בניגוד לאחוזה האסלאמית שקוטב מנסה להמציא כאן, אבן תימיה התנגד לשלטון הממלוכי ואף מת בכלא הממלוכי.

צלאח אל־דין⁵⁷ הגן על ארץ זאת שלא יימחו ממנה הערביות, הערבים והשפה הערבית... והוא היה כורדי ולא ערבי... למרות זאת שמר על ערביותה ועל שפתה כשהגן עליה מפני התנפלות הצלבנים. ואולם בתודעה שלו, האסלאם היה זה שנאבק בצלבנים. גם בתודעתם של אל־זאהר ביברס,⁵⁸ של אל־מזפר קטז⁵⁹ ושל אל־מאלפ נאצר,⁶⁰ האסלאם הוא זה שנאבק במונגולים הברברים!

האסלאם הוא שנאבק באלג'יריה מאה וחמישים שנה. הוא זה ששמר על שורשי הערביות בה, גם אחרי שיסודות השפה והתרבות הערביים רוסקו כאשר צרפת הכריזה שהשפה הערבית באלג'יריה הנה שפה זרה שאסור ללמדה! אז קם שם האסלאם, והוא לבדו התעורר בתודעתם של האנשים והחל להילחם בכובשים. הוא התגבר עליהם כשהוא מסרב לכופף את ראשו בפניהם, כי הם אויביו הצלבנים! כך ורק כך נותרה רוח ההתנגדות באלג'יריה, עד שהתגברה מחדש בעזרת התנועה האסלאמית שהנהיג עבד אל־חמיד בן באדיס,⁶¹ ושוב נישא הלפיד שלה ברמה... זאת האמת שמנסים להעלים המשכיחים והמתעים, [האמת] שהצרפתים והצלבנים יודעים אותה היטב, כי הם צלבנים!

הם בטוחים שהאסלאם, שרוחו גוברת על אויביו, הוא זה שניצב בדרכם באלג'יריה. לכן הם מכריזים מלחמה על המוסלמים... לא על הערבים ולא על האלג'ירים!

-
57. צלאח אל־דין (1137-1193), ניצח את הצלבנים ב־1187, בקרב קרני חטיין.
 58. אל־זאהר ביברס, סולטאן ממלוכי (1260-1277). היה בין מפקדי הצבא שניצחו את המונגולים ב־1260 בעין חרוד. עלה לשלטון אחרי שרצח את קודמו, הסולטאן אל־מלכ אל־מזפר קטז.
 59. אל־מזפר קטז, הסולטאן הממלוכי הראשון (1250-1260). נטל את השלטון מידי השושלת האיובית.
 60. אל־מאלכ אל־נאצר מוחמד (1285-1340), סולטאן ממלוכי. ניצח את המונגולים ב־1303, בקרב מרג' אל־צ'פר בסוריה.
 61. עבד אל־חמיד בן־באדיס (1889-1940), איש דת אלג'ירי.

האסלאם הוא זה שהצית בסודאן את המהפכה הגדולה של המהדי⁶² נגד השתלטות הבריטים על החלק הצפוני של עמק הנילוס (מצרים), ואחר כך על החלק הדרומי שלו (סודאן). הכרזותיו של המהדי הגדול ואיגרות עֵת־מֵאן דְקִנָּה⁶³ לקיצ'נר, לקרומר ולתאופיק⁶⁴ מעידות בצורה חיה על קיומו של האלמנט היציב הזה [דהיינו האסלאם].

האסלאם הוא זה שנאבק בִּפְרֻקָה⁶⁵ ובטריפולי נגד הכיבוש האיטלקי... במנזרים הסנוסים⁶⁶ ובבתי התפילה של זרם זה צמח זרע ההתנגדות ומהם נבע הג'האד של עֵמֶר אל־מַחְ'תָּאר, האציל העשוי ללא חת...

[גם] ההתקוממות (אֶנְתָּפָאדָה) הראשונה במרוקו נבעה מן הרוח האסלאמית, וסיבתה "המגן הִבְרָבְרִי"⁶⁷, אותה תקנה צרפתית משנת 1391, שבאמצעותה ביקשו הם [הצרפתים] להחזיר את שבטי הברברים שם אל עבודת האלילים, תוך ניתוקם מן השריעה האסלאמית... זה היה הניצוץ שהצית את המאבק של מרוקו נגד הצרפתים.

האסלאם נאבק כשהוא בלתי־מזוין, מכיוון שמוטיב הכוח טמון באופיו. הוא טמון בפשטותו, בבהירותו, בהיותו מקיף ותואם את הטבע האנושי, בספקו תשובה לצרכים האמיתיים של [טבע זה]... טמון בכך שהוא מתעלה מן השעבוד לעבדים אל השעבוד לאלוהים,

62. בשנות השמונים של המאה התשע־עשרה.

63. ממפקדי צבאו של המהדי בסודאן.

64. קיצ'נר היה באותה עת מפקד הצבא הבריטי בסודאן. קרומר שימש כקונסול הבריטי בקהיר אחרי כיבוש מצרים, ובעצם תפקד כמושל. תאופיק היה החדיו המצרי בין השנים 1879-1892.

65. האזור הצפוני־מזרחי של לוב (קירנאיקה).

66. סנוסיה – זרם צופי בלוב.

67. "זהיר (או הדהיר) הִבְרָבְרִי" (מאי 1930) היה תקנה צרפתית שנועדה להשתית את מערכת המשפט במרוקו על מנהגים ברבריים.

ריבון העבדים, וכן שהוא מוכן ללמוד רק ממנו ולהיכנע רק לו, ולא לבני אדם... הכוח טמון גם בכך שהאסלאם מרומם את מאמיניו מעל המציאות הארצית הטפלה, דוגמת הנפילה תחת שלטון הכובשים. שלטון זה, התיינה נגישותיו אשר תהיינה, נותר מחוץ למסגרת ההכרה הפנימית... על כן לא תתרחש תבוסה רוחנית כל עוד האסלאם שוכן בלב ובהכרה הפנימית, הגם שלפעמים מתרחשת תבוסה בעלת סממנים חיצוניים.

בשל מאפיינים אלה של האסלאם נלחמים בו אויביו מלחמה מגונה. זאת משום שהוא ניצב בדרכם, כשהוא מונע מהם להשיג את מטרותיהם הקולוניאליסטיות והנצלניות. כן הוא מונע מהם להפגין עריצות ולהכתיר את עצמם אֵלים על פני האדמה, כפי שהיו רוצים! בשל מאפיינים אלה [של האסלאם] מנהלים נגדו מלחמות דיכוי ואובדן, כמו שמנהלים נגדו מלחמות ניוול, רמייה והתעיה! ובשל כך הם [אויביו] רוצים להחליף את ערכי האסלאם בערכים אחרים ואת הגותו בהגות אחרת, שאינם מתאימים ללוחם העקשן הזה, כדי שהציונות והצלבנות והקולוניאליזם העולמיים יוכלו לנוח ממלחמתו של לוחם עקשן זה!

המאפיינים המהותיים של האסלאם הם אלה שאויבי האסלאם, המבקשים לגזול את המולדת האסלאמית, זועמים עליהם... זאת האמת על המערכה המתנהלת, וזהו המניע המקורי שלה...

אולם למרות כל זאת, אין ספק בכך ש"העתיד שייך לדת האסלאם"...

"מאופייה של התורה אשר דת זאת מציעה, ומן העובדה שהאנושות זקוקה לה, אנחנו שואבים את ביטחוננו הבלתי-מעורער, שהעתיד שייך לדת זאת. שיש לה תפקיד על פני האדמה שאותו היא נקראת למלא, אם ירצו אויבי האסלאם ואם לא ירצו. שתפקיד זה המיוחל, שום אמונה אחרת אינה יכולה למלא, ולא שום תורה

אחרת. שהאנושות כולה לא תוכל לוותר עליו במשך זמן... כמו שאמרנו בראשיתו של ספר זה...

אין שום צורך שנמשיך ונדגיש את האמת הזאת באופן זה. נסתפק כאן בהצגת לקח מן המציאות ההיסטורית האסלאמית, אולי הלקח המתאים ביותר במקום זה:

בשעה שסראקה בן מאלף רדף אחרי שליח האלוהים, תפילת אללה עליו וברכתו לשלום, ואחרי חברו אבו בכר, עליו השלום, כששניהם יצאו [ממכה] בעודם מסתתרים מעיני קריש, ובשעה שסוסו של סראקה היה מועד ומשליך אותו כל אימת שהיה בכוונתו לתפוס את השליח ואת חברו, כשהוא [סראקה] משתוקק לזכות בפרס המפתה ששבט קריש הבטיח למי שיביא את מוחמד ואת חברו או יספק מידע על אודותיהם... ובשעה שהוא התכוון לחזור, אחרי שהבטיח לנביא, תפילת אללה עליו וברכתו לשלום, שלא יעקוב אחריהם...

ברגע זה אמר הנביא, תפילת אללה עליו וברכתו לשלום: הוי סראקה, מתאים לך לענוד את תכשיטיו של פֶּסְרָא [המלך הפרסי]!... [זאת אומרת] שהוא הבטיח לו את תכשיטיו של כסרא, שאה השאהים! (מלך המלכים!). אללה לבדו יודע מה היו המחשבות שחלפו בראשו של סראקה, אותו רודף יחיד, למראה מחזה מופלא זה... ומה חשב חברו [של הנביא, אבו בכר], זה שלא עשה דבר בלעדיו, ונמלט עמו בהיחבא ממכה!

ואולם השליח, תפילת אללה עליו וברכתו לשלום, הכיר את האמת שלו בה במידה שהכיר את השקר שבבערות, אשר שררה באותם ימים בעולם כולו... הוא היה בטוח שאמת זאת חייבת לנצח את השקר. והיה בטוח שלא ייתכן כי תתקיים אמת בצורתה זאת, ויתקיים שקר בצורתו זאת, בלי שיקרה מה שחייב לקרות!

שורשיו של העץ העתיק נאכלו לחלוטין, עד כי מים ודשן לא הגיעו אליו כלל... הם נרקבו עד שלא היה מנוס מלעקור אותם... אולם בידו [של הנביא] היה הזרע הטוב, כשהוא מוכן לשתילה ולצמיחה... והוא היה משוכנע בכך בביטחון מלא...

אנחנו נמצאים היום במצב שכל נסיבותיו וכל סימניו דומים [למצב דאז]. הבערות כולה סביבנו... אסור אפוא שנחסר ביטחון בתוצאה ההכרחית, התוצאה שכל דבר סביבנו מוביל אליה, וזאת למרות כל התופעות המקיפות אותנו, המוליכות אותנו שולל! הצורך שיש לאנושות בתורה זאת כיום איננו פחות מזה שהיה לה באותם ימים... ומשקלה של תורה זאת במאזניים, ביחס לכל התורות [האחרות] שברשות האנושות, איננו פחות ממשקלה באותם ימים...

לכן ראוי שלא יטריד אותנו הספק בכך שמה שקרה פעם אחת בתנאים דומים, יקרה שוב. אסור שהספק יחדור ללבנו בשל מה שאנחנו רואים סביבנו: את המכות האכזריות הניחתות על חלוצי התחייה האסלאמית בכל מקום, ואת ממדי היסודות שעליהם מושתתת הציוויליזציה המטריאליסטית... מה שקובע הוא לא גודל השקר, גם לא עוצמת המכות הניחתות על האסלאם. מה שקובע הוא כוח האמת ומידת העמידות בפני המכות!

איננו לבדנו... טבע הבריאה כולה אתנו... טבע היקום וטבע האדם... והבריאה היא עצומה וענקית... גדולה מן הנטל שהציוויליזציה עלולה להטיל עליה... וכאשר הבריאה והציוויליזציה יתעמתו, אין ספק שהניצחון יהיה של הבריאה... בין אם יקצר המאבק ובין אם יארך.

דבר אחד חייבים אנו לקחת בחשבון... ניצב בפנינו מאבק מר, קשה וארוך להצלת הבריאה מפני הגלים המאיימים עליה, ואחר כך להשלטת הבריאה על גלים אלה.

מאבק ארוך, שאנחנו חייבים להתכונן אליו ארוכות... עלינו להתכונן כדי להתרומם לרמתה של דת זאת... אנחנו נתרומם לרמתה באמונה אמיתית באלוהים ובהכרה אמיתית באלוהים, כי לא נוכל להאמין בו באמת אם לא נכיר אותו באמת... אנחנו נתרומם לרמתה בעבודתנו את האלוהים. כי לא נכיר את האלוהים באמת, אלא אם כן נעבוד אותו עבודה אמיתית. נתרומם לרמתה בכך שנתוודע אל מה שסביבנו, ונכיר את שיטות תקופתנו... האלוהים אוהב אדם המכיר את תקופתו ואשר דרכו נכוחה.

נתרומם לרמתה בכך שנפגין בקיאות בערכי הרוח (ת'קאפה) של תקופתנו ובציוויליזציה (חדארה) שלה, ונעסוק בערכי הרוח ובציוויליזציה מתוך ניסיון ומתוך בחירה... לא נוכל לקבוע מה ראוי ליטול מן הציוויליזציה ומה ראוי להניח, אלא אם נכיר אותה ונתמחה בה. מן ההכרה ומן ההתמחות נרכוש את יכולת השליטה והבחירה...

נתרומם לרמתה בכך שנתפוס את טבע חיי האנושות, את צרכיה האמיתיים המתחדשים, נדחה מה שנדחה מן הציוויליזציה ונותר מה שנותר, מתוך ניסיון במהות החיים שיאזן את הניסיון שלנו באמצעות הציוויליזציה!

זהו מאבק מר... מאבק ארוך... אולם הוא מאבק נכון ושורשי... האלוהים עמנו...

